

SOLFASOL

ANKARA'NIN GAYRİRESMİ GAZETESİ

Aylık Gazete | 25 TL | Kasım-Aralık 2022 Sayı 118 | www.solfasol.tv

Biz şimdi alçak sesle konuşuyoruz ya
Sessizce birleşip sessizce ayrılıyoruz ya
Anamız çay demliyor ya güzel günlere
Sevgilimize çiçekler koyuyor ya bardağa
Sabahları işimize gidiyoruz ya sessiz sedasız
Bu, böyle gidecek demek değil bu işler
Biz şimdi yanyana geliyor ve çoğalıyoruz
Ama bir ağızdan tutturdığımız gün hürriğin havasını
İşte o gün sizi tanrılar bile kurtaramaz.

Cemal Süreya

#SİBELTEKİNEÖZGÜRLÜK

SÖYLEŞİ Sibel Tekin

Ankara Sokaklarının Seyrini Tutan Belgeselci

>> s. 2 Hazırlayan: Yıldız Tar

Ankara'nın Hafızasını Tutmak

>> s. 4 Zişan Kürüm

Kurtuluş Yok Tek Başına Ya Hep Beraber, Ya Hep Beraber!

>> s. 6 Mehmet C. Peker

5 Kadın 5 Ankara

>> s. 9 Nesrin Kaygusuz Kalaycıoğlu

Ankara'nın Minimal'i

>> s.14 Zeynep Ö. Yılmaz

Kısıkkaya

>> s. 22 Mahmut Emin Avcı

CEREN İSKİT'LE GÜNCEL:
Sibel Tekin Neden Tutuklandı?
<https://www.youtube.com/watch?v=epVxQZZ1Gb4>

BASIN TOPLANTISI:
#SibelTekineÖzgürlük - İHD Ankara Şubesi
<https://www.youtube.com/watch?v=Nj8LXrs-WeM>

GÜNCEL

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nden Çarpıcı Karar: Rusya Hava Kirliliğini Önlemediği İçin Suçlu Bulundu
>> s. 5 Deniz Gümüşel

ANKARA

Bir Zamanlar Varlardı
>> s. 17 Faruk Soydemir

KÜLTÜR SANAT

Eşsiz Atatürk Tablolarının Ressamı Nevzat Can
>> s. 9 Necati Yalçın

AGORA

Herkes Ayrımcılığa ve Nefrete "Hayır" Demeli
>> s. 21 Nedime Erdoğan

Yılan Çıyan İçinde
Gürül Gürül Yatan Şair
**Enver Gökçe
ve Ankara**

>> s. 10 Sencer Başat

Güzel Şehir İlkeleri'nin
**Ankara
Kalesi'ne
Uygulanması**

>> s. 16 Mehmet Tunçer

SOL FALSO

Aydan Çelik

10 Ocak Çalışan Gazeteciler Günü

SÖYLEŞİ

Ankara Sokaklarının Seyrini Tutan Belgeselci: Sibel TEKİN*

Yıldız Tar

Sibel, kamera arkasında olmaktan çok mutlu. Kamera ya da mikrofon da kendisine çevrildiğinde geriliyor. Ama kış güneşinin içimizi biraz ısıttığı bir gün oturduğumuzda gerilse de hikâyesini anlatıyor. Kendi hikâyesine değen başka hikayelere teyelleyerek...

Ankara'da bir eyleme denk gelerseniz şöyle bir çevrenize bakın. Bir tarafta eylemciler, diğer tarafta polis ve olanı biteni çekmeye çalışan gazeteciler. Her şehirdeki her eylemde görülebilecek aynı manzara. Ama o manzaranın tam ortasında, elinde kamerasıyla güler yüzlü bir kadına denk geleceksiniz. Gülümsemesi bulaşıcı olan insanlardan biri o. Ve hangi eylem olursa olsun, o kamerasıyla alanda. Senelerdir sessizce çekim yapıyor. Kentin, sokakların hafızasını kaydediyor usanmadan.

Belgeselci **Sibel Tekin**, hakkını aramak için sokağa çıkan Ankaralıların yakından tanıdığı bir isim. Özellikle de 10 Ekim'de yakınlarını kaybedenlerin. Yaşananları, bir dönemi kaydedip, "Unutturmamak için" başkalarına aktarmayı görev biliyor. Bu yüzden de hiçbir eylemi kaçırmamaya gayret ediyor.

Kırşehir'de Çocukluk ve Faili Meçhul Baba

Sibel, kamera arkasında olmaktan çok mutlu. Kamera ya da mikrofon da kendisine çevrildiğinde geriliyor. Ama kış güneşinin içimizi biraz ısıttığı bir gün oturduğumuzda gerilse de hikâyesini anlatıyor. Kendi hikâyesine değen başka hikayelere teyelleyerek...

1977, Kırşehir doğumlu Sibel. Üniversiteyi kazanıp Ankara'ya gelene kadar Kırşehir'de yaşıyor. O dönem Kırşehir'den hatırladıkları bahçeli evler, çıktıkları ağaçlar... Şehrin dokusunun sonradan bozulduğunu söylüyor. Dedesi de bu bozulmaya dayanamayıp evlerini kooperatife veriyor ve apartmana geçiyorlar. Sibel için bir dönem böyle kapanıyor.

Çocukluğundan çok berrak bir şekilde hatırladığı diğer anı ise Büyük Madenci Yürüyüşü. Dedesi ve anneanesi katılmış o yürüyüşe. Madencilere destek vermek için gittikleri o eylemin kendisini etkilediğini anlatıyor.

Çocukluk resimlerinde babası yok. Eczacı olan babası, daha Sibel bebek denebilecek yaşta, 1980'de öldürülmüş. Faşistler öldürmüştü. Bu kadar biliyor Sibel. CHP'li aile içerisinde daha fazla da konuşulmuyor mesele. Darbenin faili meçhullerinden biri olarak kalıyor babasının öldürülmesi. Ailesi korkuyor belki de. Bir daha yaşamamak için unutmayı ve unutturmamayı tercih ediyor.

Sibel'se, babasını hiç hatırlamadığından taşıyor bu yükü omuzlarında. Başka yükleri, direnişlerin, eylemlerin ve

katliamların hafızasını yükleniyor. Bunu da sinemayla yapıyor.

"Ergenlikle birlikte Kırşehir bana yetmemeye başladı. Ama sinemayla tanışmam da Kırşehir'de oldu. İlk izlediğim film E.T.'ydi. Çok etkilenmişim. Onun dışında tiyatrolar geliyordu şehre. Eğitim-Sen'in getirdiği oyunları izliyorduk. Politik oyunlardı ama kötü oyunlardı. Tiyatroyu sevmemem de o oyunlara maruz kalmamla başladı."

"Kurgu biraz yapboz gibi"

Tatillerde Ankara ve İstanbul'daki filmlere gidiyorlar. Sinema tutkusu onda gelecekteki mesleğine dair bir ışık da yakıyor. Sinemada yer gösterici olmak istiyor. Böylece daha çok film izleyebileceğini düşünüyor. Üniversiteden mezun olunca yer gösterici oluyor da. Altı ay boyunca Ankara'da bir sinemada yer gösterici olarak çalışıyor. Ona kalsa daha da devam eder bu işe ama TRT'de iş bulunca ayrılıyor.

"Ben önce halkla ilişkiler tercih etmişim. Ama Ankara Üniversitesi İletişim Fakültesi'nde beş kişilik bir ekip öğrenci filmleri çekmeye başladık. O zaman kurgucu oldum. Sonra kurgu yapmayı sevdim. Mezun olduktan sonra da 2000 yılından itibaren TRT Ankara Televizyonu Belgesel Programlar Müdürlüğü'nde yapımcı ve yönetmen yardımcısı olarak çalıştım. 2004 yılından itibaren de TRT Ankara Televizyonu Kurgu Servisi'nde kurgucu olarak çalıştım. 2007'de TRT'den ayrıldım. Hiç kendime ait zamanım olmadığı ve ekonomik şartlardan dolayı ayrıldım TRT'den.

"Kurgu biraz yapboz gibi. O görüntülerle bir şey oluşturmak çok hoşuma gidiyor. Kurgu, sinema sektöründe ilk yaptığım iş. Bazen işkenceye dönüşebiliyor tabii. Kurmaca kurgusunda mesela o kadar özgür değilsin. Ama belgesel kurgusu başka bir şey. İki görüntüyü arka arkaya koyduğunda üçüncü bir anlam yaratıyorsun. Çekerken düşünüyorsun ama çok da gözünde canlanmıyor. Kurguda gelen malzemeyle bambaşka bir şey çıkartıyorsun."

GÜNCEL

"12 Eylül Ne? Kenan Evren Kim?"

Bıraksam, kurgudan sonsuza kadar bahsedebilir Sibel. Gözleri ışılıyor kurgu denince. Ama ben biraz da öğrencilik dönemlerini, öğrenci filmlerini ve o dönemin Ankarasını merak ediyorum. "**12 Eylül Ne? Kenan Evren Kim?**", filmlerini soruyorum. 1998 güz döneminde çektikleri bu filmin hikayesini merak ediyorum.

"Düşünce olarak hep aynı taraftaydım ama eylem olarak çok da değildim. Birinci sınıftayken bir arkadaşımınla YÖK eylemine katılmıştık. İkimiz gittik, herkes gruptu ve biz çok yalnız hissettik. O günden sonra da başka eyleme gitmedim öğrenciyken. Daha çok rock müzik dinlediğim için rock barlara takılıyordum ben.

"İlk öğrenci projesi olarak '**Yolcu Yolun Şarksa**' diye Doğu Ekspresi belgeseli çektik. Sonrasında Oğuz Onaran bize 12 Eylül belgeselini önerdi. Hitler'le ilgili bir belgeselde buna benzer bir şey yapmışlar. Sokağa çıkıp iki soru sormuşlar. Biz de aynısını yaptık. Sokağa çıkıp filmin adındaki iki soruyu insanlara sorduk. Çok komik cevaplar da aldık. 12 Eylül için Cumhuriyet Bayramı diyenler de çıktı, Kenan Evren için ilk cumhurbaşkanı diyenler de çıktı."

Şu an ekipten kimsenin elinde bu filmin kopyası bulunmuyor. Bütün ekipte VHS kaydı olsa da hepsi kaybetmiş. İzlemek için alanlar geri getirmemiş ve bir şekilde bütün kayıtlar kaybolmuş. Ama Sibel açısından sokak röportajları deneyimi olmuş bu film.

"Yaşadığımız dönemde politik olanın ne kadar politik, apolitik olanın ne kadar apolitik olduğunu gösteren bir film oldu. Bilinçli olmasa da bilinçsiz olarak

o deneyim beni etkiledi. Beni belgesel konusunda eğiten kurumsa Belgesel Sinemacılar Birliği oldu. BSB'de izlediğimiz her film, bellek konusunda etkiledi."

Ankara'nın Rock Barları

Bellek demişken Ankara'nın unutulmuş geçmişini soruyorum: Rock barlar.

"Tunus Caddesi'nde çalışanlar Bina dediği için Bina dediğimiz yeri hatırlıyorum. Birçok bar bir aradaydı. Roadhouse, Graveyard, Oldschool, Bira Parkı... Sakarya'da Nihayet gibi barlar vardı. SSK İş Hanı tamamen barlardı. Orada da rock barlar vardı. Bina neredeyse ikinci evimiz olmuştu. Küçük yerlerdi. Saçına kadar sigara dumanı koktuğun yerlerdi. Güzel müzik ve ucuz biraydı. Ama öğrenciyken o bira bile bizim için ucuz değildi. Mini bar ya da otopark dediğimiz dışarılarda içerdik biz birimizi. Personelle arkadaş olduğumuz için

bazen içeri de sokardık marketten aldığımız birayı. Herkesin birbirini tanıdığı güzel yerlerdi. Sonra insanlar gitmemeye başladı. Dönüşmeye başladı mekanlar. Bu dönüşüm tamamen kötü de değildi. Gey bar olmaya başladı Tunus'taki mekanlar. O zamanlar da takılmaya devam ediyorduk biz. Mekanlarda mesela sular kesik olurdu, o yüzden fıçı bira satarlardı. İlla bardakta içmek istiyorsan, 'Git bardağını kendin yıka' derlerdi. Arkadaşlarımız mekanlarda ücretsiz içki karşılığı çalışırdı. Gizli gizli kendi birasından bize de verirdi."

Rock barları da gey barları da 2000'lerin ortasından sonra büyük bir değişimin beklediğini söylüyor Sibel. "Şimdiden bakınca AKP ile birlikte muhafazakarlaşmanın geldiğini görüyorum. Biz önceden gece 11'de dışarı çıkardık, şimdi eğlence zaten 12-1'de bitiyor. Geceler elimizden gitti, geceyle birlikte sokaklar da gitti. O zamanlar fark etmedik belki çünkü yavaş yavaş oldu her şey" diyor.

GÜNCEL

Tekel, Gezi ve 10 Ekim: İnsanlara ne olduğunu göstermemiz gerekiyor.

Hayatında üç kırılma noktası olduğunu anlatıyor Sibel. Bunların ilki Tekel Direnişi. Nerdeyse her gün takip ediyor direnişi. Ardından bir belgesel de yayınlıyor. Onca yıl sonra Tekel'den ne hatırladığını soruyorum.

"Çadırlar. Aralık'ta geldiler, Mart'a kadar kaldılar. İlk aklıma gelen kar altındaki çadırların görüntüsü. İzmir ve Diyarbakır çadırları en büyük çadırlardı. Dayanışmayı birebir yaşadığım ilk andı diyebilirim. Tekel, politik kamusal bir alandaki en büyük ilk deneyimdi."

Hayatının ikinci kırılma noktası Gezi'yle birlikte video aktivizm hayatına biraz daha giriyor. Cep telefonlarıyla kayıt yapmaya başlamak, yaşananları yaşadığı an aktarma ihtiyacı ağır basıyor. Gezi'de sokağı, forumları çekiyor. 2013'ten 2017'ye kadar takip edebildiği her eylemi çekmeye çalışıyor.

"Seyr-i Sokak olarak 2013 yılının sonunda

Ankara'da sokakta çekim yapanlar bir araya geldik. Ankara'daki özgürlük mücadelelerini kaydetmeye ve bunları sosyal medyada yaymaya başladık. Belgelemek önemli ama bir yandan da sonraya saklamadan, anında haber vermek de önemli diye düşündük. Bende bu düşünceyi oluşturan ilk eylem Tuzluçayır'da Cami-Cemevi'ne karşı eylemdi. Kadınlar ve yaşlılar inşaat alanına yürümüşlerdi. Polis çok sert saldırdı. Bunu kaydetmenin ötesinde, anında sosyal medyada duyurma hissi oluştu. Sokaktan tanıştığımız kişilerle kurduk Seyr-i Sokak'ı."

"Çok kötü bir gündü o gün" diye hatırlıyor 10 Ekim'i, hayatının üçüncü kırılma noktasını. Ankara'da değil o sırada Sibel. Bir etkinlik için İstanbul'da. Hayatındaki kırılma noktalarının sonuncusu oluyor 10 Ekim. Önce Bellek İzleri diye röportajlar yapıyor doktorlarla, avukatlarla. Sonra 10 Ekim'in öncesine de bakarak **"Ölüm Ne Yana Düşer Usta"** filmini çekiyorlar.

"2015'te 10 Ekim'i yaşadık ama öncesinde Haziran'da Diyarbakır'ı, Temmuz'da Suluç'u yaşadık. Bilgisayar başında, neredeyse canlı

yayında denk geldim ben bu katliamlara. Benim için 10 Ekim'den sonra hayatımda sadece 10 Ekim oldu diyebilirim. 2019'da "Ölüm Ne Yana Düşer Usta" tamamlandı. Ama bir yandan da unutturmamak istiyoruz ama iç çeper dediğimiz yaralılar, tanıklar, aileler var. Gösterme tedirginliği de oluyor. Çünkü biz aslında onlara değil, bilmeyenlere görmeyenlere göstermek istiyoruz. Film şu an erişime açık. Kimseyi tekrar travmatize etmek istemiyoruz. Bir yandan da zaten hemen arkasında maçlarda yuhalanan bir katliam yaşadık. İnsanlara ne olduğunu da göstermemiz gerekiyor."

Ankara'da OHAL ve sonrasında çekim yapamaz hale geldiklerini söylüyor Sibel. "Sokaktan insanlar çekildi, çekim yapanlar çekildi. Her bir olay yeni bir bahane yaratıyor çekimleri engellemeleri için" diyerek son dönemi özetliyor...

***4 Aralık 2022'de T24 Bağımsız İnternet Gazetesi'nde yayımlanmıştır.**

Ankara'nın Hafızasını Tutmak

Zişan Kürüm

Sibel Tekin, Yıldız Tar ile yaptığı söyleşide OHAL sonrası Ankara'da çekim yapamaz hale geldiklerinden bahsediyor, başına gelenler içine doğmuşçasına: "Her bir olay yeni bir bahane yaratıyor çekimleri engellemeleri için". 15 Aralık'ta yaz saati uygulaması ile ilgili çekmek istediği belgesel için görüntü toplarken denk geldiği sivil polis servisi aracı sebebi ile bir ihbar üzerine 16 Aralık gece yarısı evine baskın yapıldı. Bilgisayarlarına, belgesel çalışmalarına, bazı kitap ve harddisklerine el konuldu. Kıyafetlerini değiştirmesine dahi izin verilmeden gözaltına alındı. Serbest bırakılması beklenirken hangi örgüt olduğu bile bilinmeyen bir örgütün üyeliği ile suçlanması onun tutuklu yargılanmasına yol açtı. Yetmedi dosyasına kısıtlama getirildi.

Bir korku iklimi yaratılmaya çalışılırken en çok korkanın, o iklimi yaratanların olması bu ülkenin ironik bir hali. Sibel de bu ironiye rehin düştü ne yazık ki... Ne yaptığı iş ne çalıştığı kurum ona referans oldu. Başka bir ülke olsa burası, belki yine güvenlik gerekçesi ile kişi emniyete çağırılır ve durum konuşularak çözülebilirdi fakat hal böyle olmadı, olay Türkiye'de geçiyordu ve Ankara'nın hafızasını tutmak beraberinde haksızlıklar, ihlaller, cezaevi getirdi.

Sibel'in tutuklanmasının ardından İnsan Hakları Derneğinde bir basın açıklaması yapıldı. İHD Ankara Şubesi adına Sevinç Koçak yaşanan bu hukuksuzluk durumunun absürtlüğüne rağmen tutukluluk halinin gerçek olduğuna dikkat çekerken üyesi olduğu Belgesel Sinemacılar Birliği adına konuşan Tufan Taştan, mesleğinin gereğini yerine getirdiği için böylesi bir durumla karşı karşıya kalmasının bir hak ihlali olduğunu ve arkadaşlarının yanında olduklarını söyledi. Ardından avukatı Mehtap Sakinci neler olduğuna ilişkin bilgi verdi. Türkiye Gazeteciler Sendikası Ankara Şube Başkanı Sibel Hürtaş son dönemde gazetecilere yönelik saldırının bir benzeri ile karşı karşıya olduğumuzu belirtirken Çağdaş Gazeteciler Derneği Genel Sekreteri Murat Ustaoglu Sibel'in video aktivist, belgeselci, akademisyen kimliğinin yanı sıra toplumun hafızası görevini gören bir yurttaş gazeteci kimliğine de sahip olduğunu vurguladı. Haber-Sen Genel Başkanı Mesut Balcı sadece örgüt isminin bulunamamasının bile bir haksızlığa işaret ettiğinin ve bu durumun meslektaşlarına gözdağı vermek niyeti taşıdığına altını çizdi. Uçan Süpürge Uluslararası Kadın Filmleri Festivali mesaj göndererek Sibel Tekin sadece başkentin değil Türkiye'nin tarihsel hafızasını kayda geçirmiştir diyerek serbest bırakılması çağrısında bulundu.

Kaos GL adına konuşan gazeteci Yıldız Tar, kendilerine çekim dersi verirken Sibel'in "Çekim yapmak anayasal hakkımızdır" dediğini hatırlatarak iki seçim arası dönemde yaşanan katliamları belgeleyen Sibel'in bir seçim arifesinde tutuklanmasına dikkat çekti. "Onun çekemediği görüntüleri çekmek ve onun kamerası olmak görevi şimdi bizde ve en kısa zamanda Sibel'in serbest bırakılması gerekiyor" diyerek bitirdiği sözleri, sonrasında oluşturulan platformda #sibeltekininkamerasıyız adı altında çekimlerimizi arkadaşımız Sibel için paylaşmamıza ön ayak oldu.

Arkadaşımız Sibel Tekin'in yanındayız!

Yayınımızı izlemek için QR kodu okutunuz.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi'nden Çarpıcı Karar: Rusya Hava Kirliliğini Önlemediği İçin Suçlu Bulundu

Deniz Gümüşel

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi, Rusya'nın Lipetsk kentinde uzun yıllardır yaşanan hava kirliliğine karşı açılan davada Rusya'yı suçlu buldu ve davacılara tazminat ödemeye mahkum etti.

Avrupa İnsan Hakları Mahkemesi (AİHM), dünya genelinde milyonlarca insanın erken ölümüne ve yaşamsal sağlık sorunlarına yol açan hava kirliliği ile ilgili önemli bir karara imza attı. Rusya'nın ağır sanayi kentlerinden olan Lipetsk'te uzun yıllardır hava kirliliğine maruz kalan bir grup insan, şehirde 1900'lerin başından beri işletmede olan ve sayıları giderek artan demir-çelik, makine ve kimya fabrikalarının yarattığı hava kirliliği nedeniyle Rus devletini dava etmişti. Davacı Pavlov ve arkadaşları, Rus mahkemelerinin devletin kirliliğe karşı bazı önlemleri aldığına dair kanıtlara dayanarak reddettiği davayı, 2009 yılında AİHM'e taşımıştı. AİHM, nihayet geçtiğimiz Ekim ayında davacılar lehine karar verdi.

Mahkeme, Rus devletini, kentteki sanayiden kaynaklı hava kirliliği ile mücadelede yeterli özeni göstermediği ve davacıların sağlıklı bir çevrede yaşama haklarını gerektiği gibi gözetmediği için Avrupa İnsan Hakları Sözleşmesi'nin (AİHS) 'özel yaşama ve aileye saygı' hakkını güvence altına alan 8. maddesini ihlal ettiği gerekçesi ile davacılar tazminat ödemeye mahkum etti.

Çevre Avukatı İsmail Hakkı Atal kararı şöyle yorumladı; "AİHM'nin bu kararına göre, fabrikalar ve termik santrallere yakın yaşamak dahi dava açabilmek için yeterli önkoşul haline geldi. Bu kararlar, artık ağır sanayi tesisleri çevresinde yaşayan insanlar, hasta olmasalar da gelecekteki sağlık riskleri nedeniyle dava açabilecekler."

AİHM'in kararları AİHS'e taraf üye devletler için hem kendi ulusal mahkemelerinin kararlarının, hem de Anayasalarının üzerinde bağlayıcılığa sahip. Ayrıca AİHM kararları diğer taraf devletlerden yapılacak tüm diğer başvurular için emsal olma özelliği taşıyor.

Türkiye'de de ağır sanayi bölgelerinde ölüm oranları yüksek

Davanın Türkiye için de önemli bir emsal olduğunu belirten Temiz Hava Hakkı Platformu'ndan halk sağlığı uzmanı Prof. Ali Osman Karababa şöyle dedi:

"Bilimsel çalışmalar hava kirliliğinin ani bebek ölümlerine, çocuklarda zihinsel ve bedensel gelişim bozukluklarına, çocuk ve yetişkinlerde çok ağır solunum ve kalp-damar hastalıklarına yol açtığını gösteriyor. Türkiye'den de hava kirliliğini kanser ve erken ölümlerle ilişkilendiren bilimsel çalışmalar var. Örneğin Prof. Dr. Hamzaoğlu ve arkadaşları ağır sanayinin ve hava kirliliğinin yoğun olduğu Dilovası'nda (Kocaeli) kanserden ölüm oranlarının Türkiye ortalamasının üç katı olduğunu ispatladı. Benzer şekilde 40 yıldır termik santralle yaşayan Yatağan'da devlet hastanesi kayıtlarına dayanarak çalışma yürüten Prof. Dr. Genç ve arkadaşları, Yatağan'da bu oranın iki kattan fazla olduğunu tespit etti. Sanayiden kaynaklı hava kirliliği ile ölümcül hastalıklar arasındaki ilişki bilimsel olarak net biçimde ortadadır."

"Türkiye'de de on yıllardır süren bir temiz hava hakkı mücadelesi geçmişti var. Konuyla ilgili yüz binin üzerinde imzacısı olan 'Temiz Hava Haktır' (change.org/TemizHavaHaktır) kampanyası da 3 yıldır, havayı kirleten termik santrallerin kapatılması talebiyle devam ediyor." diyen Prof. Dr. Karababa herkesi kampanyayı imzalayarak destek olmaya çağırdı.

Dünya Sağlık Örgütü'ne göre, Türkiye'de hava kirliliği yüzünden her yıl 37 bin erken ölüm yaşanıyor. Bu erken ölümler gayrisafi milli hasılanın %6'sı oranında ekonomik kayba yol açıyor.

Türkiye'de hava kalitesi izleme ağı yeterli değil

Geçtiğimiz Temmuz ayında sağlıklı bir çevrede yaşama hakkının Birleşmiş Milletler tarafından "evrensel insan hakkı" olarak tanındığını hatırlatan Prof. Dr. Karababa; "Ancak maalesef, bu davada Rusya'da olduğu gibi Türkiye'de de Çevre, Şehircilik ve İklim Değişikliği Bakanlığı sanayiden kaynaklı hava kirliliğini önlemek için yeterli düzeyde izleme, denetim yapmıyor; sanayiye caydırıcı

yaptırım uygulamıyor. Bakanlığın hava kalitesi izleme ağı önemli ölçüde yetersiz; ağı raporlama sisteminde kimi zaman yanlış, eksik veriler paylaşılıyor. Halen baca gazı arıtma tesislerini tamamlamamış kömürlü termik santrallerin çevre izni olmaksızın çalıştırılmasına izin veriliyor." diye ekledi.

Sağlık raporu zorunluluğu davaları zorluyor

Avukat Atal; AİHM'in bu kararının özellikle termik santrallere karşı hukuki mücadelenin önünü açacağını söylüyor. Çevre kirliliği davalarındaki en büyük engellerden birinin, davacıların, kirlilikten kaynaklı birebir zararlarını gösteren sağlık raporları alma zorunluluğu olduğunu ve bu raporlar için çok detaylı ve yüksek maliyetli laboratuvar araştırmaları yapılması gerektiğini hatırlatan Atal şöyle diyor:

"Artık kişideki hastalıkla ağır sanayi tesisi arasında 'şüpheye yer bırakmayacak şekilde nedensellik bağı' gösteren sağlık raporlarına gerek olmadan karar alınabilecek. AİHS'nin 8. Maddesi doğrultusunda özel yaşam hakkının ihlali kararının verilebilmesi sayesinde, hava kirliliğine sebep olanlar sorumluluğu üstlenmek durumunda kalacak."

Temiz Hava Bir İnsan Hakkıdır

Kararı değerlendiren çevre avukatı Özlem Altıparmak ise şöyle dedi: "Lipetsk'te, davacıların evleri ile büyük sanayi kuruluşlarının bulunduğu bölgeler arasında birkaç kilometre mesafe var. Ancak AİHM, bu mesafeye bakılmaksızın davacıların sanayiden kaynaklı kirlilikten doğrudan etkilendiklerine ve özel hayatlarına saygı haklarının ihlal edildiğine karar verdi. Bu karara dayanarak, çevresel kirliliğin etki alanına ilişkin daha geniş yorum yapabilmek mümkün. AİHM'in bu kararı çok önemli; çünkü sanayi kaynaklı hava kirliliğinin yoğun olduğu yerlerde stratejik davalar yoluyla devletlerin sorumluluğunu hatırlatmanın önünü açıyor. Temiz havanın bir insan hakkı olması ve devletlerin, korunan menfaatler arasında denge kurarken temiz hava hakkını da dikkate alması gerekliliğini vurguladığı için bu gelişmeyi ve AİHM kararını ümit verici buluyoruz."

Kurtuluş Yok Tek Başına Ya Hep Beraber, Ya Hep Beraber!

Mehmet C. Peker

www.mehmetcpeker.biz

Değerli hemşerilerim merhaba,

Cumhuriyetimizin yüzüncü yılına girerken, GEZİ direnişi günlerinde yaşadıklarımızı hatırlatıp bazı ilave bilgiler vererek sizleri etki alanınızda düşünmeye devam etmek istiyorum. Umarım ilginizi çeker ve yararlı olur.

O günlerde Çayyolu'nda yaşayan duyarlı komşular, haftanın üç günü düzenli yapılan forumlarda birbirlerini tanımak ve birbirlerinden öğrenmek için Çayyolu Üç Fidan Parkında buluşuyorlardı. Eğer sizler oralarda değildiyeniz; Dikmen'de, Tuzluçayır'da, Batıkent'te veya başka bir Ankara mahallesinde, sokağında benzer buluşmaların parçaları olarak KOMŞULARINIZ ile tanışıyor, HAKLARINIZI savunuyor, ÖZGÜRLÜKLERİNİZ için direniyordunuz eminim.

Resmi kayıtlara göre; 10 milyondan fazla yurttaşımızın etki alanlarında bir araya geldikleri yaz aylarından sonra 10 binlerden, binlere, yüzlere ve hatta onlara düşen sayımızın bu kadar hızla azalmasını, hep birlikte neden sorgulayamadığımızı merak edenlerdenim.

Üç Fidan Forumu sohbetlerinden birinde, ETKİLİ NİCELİK / ÖZNELER yaratmak için gündeme getirilen Kent Konseyi / SEMT MECLİSİ kavramlarını sorgulayanlardan biri de bendim.

ÇANKAYA KENT KONSEYİ'nin 5393 sayılı Belediye Kanunu'nun 76. maddesinde belirtilen hedefler doğrultusunda; 13 Ekim 2009'da Çankaya ilçesi sorunlarını ele almak, yerel yönetimlere ve karar alma süreçlerine halkın katılımını sağlamak, kentin kalkınma, gelişim ve eylem planlarını hazırlamak, bu planların hayata geçirilmesi için belediye yönetimi ile koordinasyonu sağlamak, yerel demokrasinin gelişim ve yerleşimine katkıda bulunmak amaçlarıyla kurulduğu söyleniyordu.

Kent Konseyini, Semt Meclisini anlamaya çalışmak amacı ile konuyu araştırıp

diğer komşularını bilgilendirmek ile görevlendirilenler arasında da, semtteki aktif gönüllüler, muhtarlar, esnaflar, okul aile birlik yöneticileri ve daha fazlasını ziyaret edip olası "yapı" hakkında görüşlerinin yazılı notlar halinde toplanma sürecinde de var idim.

Çayyolu Semt Meclisi Kuruluş Genel Kurulunda yürütme kurulu üyeliğine seçilenlerden biri de oldum.

İzninizle, sizlere ÇAYYOLULU SEMT SAHİPLERİNİN gerçekleştirdikleri ve benim de tanık olduğum bazı olaylardan bahsederek sizleri Kent Konseyi ve Meclislerinin potansiyelleri hakkında bilgilendirmek istiyorum.

- Ülkemizde 7 (yanlış okumadınız yedi) güne yayılan ilk "Genel Kurul" yapıldı, sanıyorum en az iki kez. Sonrasında ise mecbur olunmamasına rağmen, ülkemizde sadece Çayyolu'nda, her sene seçimli genel kurullar iki gün olarak gerçekleştirilmeye devam ediliyor.

- İlk altı ay, istisnasız her hafta, birlikteliğin Semt Meclisi şemsiyesi altında olmasının ANLAMI ve etkili çalışmalar yapılabilmesi için ÇAYYOLU SEMT MECLİSİ YÖNERGE maddeleri tek tek tartışıldı.

- Oy birliği ile alınan ilk kararlardan biri semt meclisinin başkanı yerine sözcüsünün olması gerektiği idi, sonraki yıllarda sözcü yerine eş sözcüler seçilmeye başlandı.

- Ülkemizdeki iyi örneklerden biri olduğuna inandığım, yaklaşık 30 dakika süreli görsel "Çayyolu Belgeseli 2014" adı ile youtube'da yayınlandı. Tamamen gönüllülük esası ve sıfır bütçe ile üretilen, senaryosu komşulara ait olan eserin kurgu ve montajı Başkent Üniversitesi İletişim Fakültesi tarafından yapıldı.

- Ülkemizde kaç Semt Meclisinin ve Kent Konseyinin şarkısı var bilemiyorum ama gönüllülerinin özgün güfte ve özgün bestesi ile oluşan şarkı Çayyolu Semt Meclisi genel kurul tarafından onaylandı.

- 19 & 20 Aralık 2015 tarihinde "2050 Hayallerimiz ve 2020 Hedeflerimiz" üst başlığı ile çok değerli konuklar ve komşuların katılımları ile Panel ve Forumlar gerçekleştirildi. İlgili somut adımların sağlıklı tartışılabilmesi için veriler toplandı, anketler yapıldı. Söz konusu çıktılar hem web sitelerinde yayınlandı, hem de basılı hale getirilerek semtte yaygınlaştırıldı.

- ODTÜ ve TEDÜ Sosyoloji Bölümleri başkanlarının bizzat yönettikleri Muhtarlar, Site ve Dernek yöneticileri katılımları ile dört grup halinde odak grup çalışmaları yapılarak semtte yaşayanların birikimleri, hayalleri, potansiyelleri ve olası işbirlikleri değerlendirildi.

- ATILIM Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Kamu Yönetimi öğrencileri ile "yerel yönetim sistem ve araçları" konusunda anket uygulamaları ve mini çalıştay gerçekleştirildi.

- Semtteki üç höyükten biri olan Kutuğun / Çayyolu höyüğü arkeolojik kazıları desteklendi.

- AFSAD sanatçılarının, yüzlerce yıllık tarihleri olan Kutuğun, Lodumlu, Alacaatlı ve Dodurga köylerinde, çektikleri fotoğraflardan oluşturulan "Kazanırken Kaybettiklerimiz fotoğraf sergisi" Çankaya Belediyesi Çağdaş Sanatlar Merkezinde 1 - 10 Aralık 2017 tarihleri arasında Ankaralıların, daha sonra da semtte bir alışveriş merkezi ve bir ilköğretim okulunda komşuların dikkatlerine ve ilgilerine sunuldu.

- "Kazanırken Kaybettiklerimiz" projesinin bir de senaryosu komşulara, kurgu ve montajı Başkent Üniversitesine ait youtube'da yayında olan 6 (altı) dakikalık bir kısa filmi var.

- Ankara Üniversitesi Peyzaj Bölümü öğrencileri tarafından, iki dönem hem semtte, hem de Ankara Üniversitesi sınıflarında akademik çalışmalar yapılarak, semtin yaklaşık 5.500 yıllık tarihine saygı ile "Çayyolu Doğa ve Kültür Yolu" fikir Projesini hazırlanarak Ankara Büyükşehir Belediyesine sunuldu.

- Yaklaşık altı yıl her Perşembe akşamı devam edilen sohbetler sürecinde, her ayın ilk Perşembesinde her seferinde farklı bir kentten Kent Konseyi temsilcisi konuk edilip, ülkemizdeki ilgili özgün birikimlerden yararlanılmaya, birbirimizden öğrenmenin keyfi yaşanmaya ve gelenekselleştirilmeye çalışıldı.

GÜNCEL

- İlçe ve İl Belediye Meclislerinin hem gündemleri hem de semt ile ilgili kararları düzenli olarak takip edildi.
- Ankara Büyükşehir Belediyesi eski yönetiminin kapalı kapılar ardında yaptığı ihalelerle Yap İşlet Devret modeli ile sözleşme imzaladığı hatta 29 Mart 2019 günü -seçimden sadece iki gün önce- işyeri teslimi yaptığı "yeşil bir alanın ticari merkeze dönüştürülmesi projesi" direnen komşuların cesur mücadeleleri ve meslek odalarımızın teknik destekleri ile durduruldu.
- Diyanet İşleri Başkanlığının "sağlık imarlı parsellerini ticari alan ve konuta çevirme girişimleri" son anda fark edilerek ısrarlı mücadeleler ve meslek odalarımızın teknik destekleri ile durduruldu.
- 2014 ilkbaharında gerçekleştirilen çalıştayda Çankaya Belediyesi 2015 – 2019 Stratejik Planına 6. Amaç olarak "HALKIN Yönetime Katılımını Sağlamak" maddesi önerildi, ekletildi.
- Ülkemizde çok sık (belki de hiç) rastlanmayan bir şekilde, Yerel Yönetim süreçlerinde komşularını temsil edecek olan Muhtar ve Azaları ile Belediye Başkanı ve Meclis Üyelerinin olası yetkinliklerini gündeme getiren bir anket uygulaması yapılarak, hangi görevlere hangi birikim ve yetkinlikler ile aday olunmasının gerektiğine dikkat çekilmeye çalışıldı.
- 2015 sonbaharında yapılan çalıştayda hep birlikte hayal edilip, ilgili süreci beslemek üzere planlanan etkinlikler başarı ile tamamlanarak 2018 yılı sonunda "2019 SEÇMEN BEYANNAMESİ" yazıldı. Seçimlere üç ay kala sosyal medya sayfalarında yayınlanarak hem komşular hem de ilgili adaylar ile paylaşıldı.
- 2014 - 2109 yıllarında yaklaşık beş yıl Çankaya Kent Konseyi neredeyse hiç yokken dahi semt ölçeğinde faaliyetlere devam edildi. O kadar başarılı olundu ki; 2019 Mart yerel seçimleri öncesinde Belediye Başkan adayları Semt Meclisini ziyaret ederek seçim öncesinde Çankaya Kent Konseyi genel kurul tarihini ilan etmeyi kabul etti.

- Çiğdem, Bahçelievler, Kırk Konaklar ve Üniversiteler mahallelerinden komşuları ile oluşturdukları Çankayalı Komşular çalışma grubu olarak, 25 & 26 Mayıs 2019 tarihinde ülkemizde ilk ve hala tek "iki

gün olarak yapılan" Çankaya Kent Konseyi genel kurul sürecinin kurgulanması ve gerçekleştirilmesine ciddi katkılar sunuldu.

- Her şey toz pembe değildi ve tabii ki çok emek verildi.

- Çayyolu'nun ve Çayyoluluların potansiyellerini düşününce sözünü ettiğim performansların çok düşük olduğu da söylenebilir. Muhtarlarımız, onlarca sivil toplum örgütü ve yüzlerce apartman/ site yöneticileri ile daha fazlası yapılabildi, yapılmalı, katılıyorum. Ama Gezi'nin bize önemli miraslarından biri olan sloganın dediği gibi; BU DAHA BAŞLANGIÇ!

- Performans potansiyelle uyumlu olmasa da, yukarıda özetlemeye çalıştığım iyi örnekler yeni siyaset kültürünü inşa etmek için önemli motivasyon kaynakları olabilirler diye düşünüyorum. 5393 sayılı kanunun 13. maddesinin tarifi ile BİZ, HEMŞERİLERİN sadece seçmen değil kent yaşamının ÖZNELERİ olduğumuzun farkındalığı ve özgüveni ile mücadele etmemiz çok anlamlı ve çok değerli.

- Çayyolu'ndan sonra birkaç yıldır yaşadığım Ayrancı'da süreç yeni yeni başlıyor. Gecikmeli de olsa yaklaşık bir sene önce ilk genel kurulu yapılan Ayrancı Semt Meclisi bünyesinde "Farkındalık ve Tanıtım Çalışma Grubu" henüz kuruldu. Yani, 2023 yılında her gün daha fazla komşumuz Kent Konseyinin ve Meclislerinin bizlere sağladığı HAK ve verdiği SORUMLULUKLARI fark ediyor, merak ediyor, yaratıcı katılım süreçlerini zorluyor olacaklar. İşte UMUT :)

- Keşke; Çankaya Kent Konseyi Akademisi benzer farkındalık ve bilgilendirme süreçlerini Belediye Meclis üyelerimiz, Muhtarlarımız, Belediye yöneticilerimizden başlayarak tüm belediye çalışanları için tasarlayabilse, gerçekleştirebilse...

- Keşke; Kent Konseylerinin birilerini ve

veya bir yerleri örgütlemek için değil, kentlilere hayalleri ve ihtiyaçlarını ortaklaştırabilecekleri alanlar açmak için var olduklarını, çatışma ve rekabet yerine güven ve iş birliği ilkeleri ile hemşehrilerin tanışabilecekleri ortamlar olduklarını HEP BİRLİKTE öğrenebilsek...

- Seçimli olanından sonra geçen yaklaşık 17 ay içinde hiç genel kurul yapmamış olan Ankara Kent Konseyi şubat ayının ilk yarısında genel kurul yapmaya hazırlanıyormuş. İşte UMUT :)

- Yıllardır haykırdığımız sloganı anlamaya çalışmak ve içselleştirmek zamanıdır, diye düşünüyorum; "kurtuluş yok tek başına, ya hep beraber ya hep beraber!"

Yukarıda anlattıklarımı üç kelime ile özetlememi isteseyiz YEREL, GÜVEN, İŞ BİRLİĞİ kavramlarını seçerdim. Sizin aklınıza neler geliyor bilmiyorum ama ben Çayyolulu komşularımın parçaları oldukları bu çok özel sürece akademik ilginin daha fazla olmasının ülkemiz demokrasi geleneği / geleceği için yararlı olacağına inanıyorum.

Acaba, bir sosyoloji doktora öğrencisi "Kent Konseylerinde İş Birliği", bir psikoloji doktora öğrencisi "Kent Konseylerinde Güven", bir siyaset bilimi doktora öğrencisi de "Kent Konseylerinde Yerellik" başlıkları ve farklı derinlikleri ile "Çayyolu Semt Meclisi özelinde Kent Konseyleri ve Meclislerinin POTANSİYELİ" konusunu çalışsalar, sizce de yararlı olmaz mı, ne dersiniz?

Sevgilerimle.

Bir Zamanlar Varlardı...

Faruk Soydemir, Mimar

SOLFASOL'un, Eylül 2022 sayısında, Ankara Maltepe Mebusevler'deki kooperatif yapısı olan Suna Berker evini ve hikayesini yazmıştım.

Bu sayıda da yine bir kooperatif yapısı olan Ankara Gaziosmanpaşa'daki bu güzel evi ve hikayesini kısaca yazmak istiyorum.

Ankara Gaziosmanpaşa Arjantin Caddesindeki 2 katlı, alaturka kiremitli bu güzel yapı, bir dönemden geriye kalan az sayıdaki evlerden biri.

Yapı, Arjantin Caddesi'nden Tunalı Hilmi Caddesi'ne doğru inerken sol tarafta.

Çevresi apartmanlarla dolu. Sağ yan, sol yan ve arka komşu parselleri apartmanlarla çevrili.

Apartmanların büyük çoğunluğunun alt katları işyerine dönüşmüş. Kafeler restoranlar, pastaneler bu bölgede oldukça fazla. Aslında bu cadde, Filistin Caddesi'nden başlayarak, Tunalı Hilmi Caddesi'ni de içine alan bir alışveriş aksına dönüşmüş.

Yapının ön bahçesi Arjantin Caddesi'ne cepheli.

O dönemdeki ismi 'Bölük Caddesi' olan Arjantin Caddesi yol yapımından dolayı yükseldiğinden, güzelim yapı yoldan aşağıda kalmış. Ön bahçenin bir kısmı gömülü durumda.

Zemin kat taş duvar, üst kat ise

tuğla duvar olarak yapılmış.

Yapının hem zemin kattan hem de üst kattan ayrı ayrı girişleri var.

Yapı, özgün halini büyük ölçüde muhafaza etmekte.

Sağ yan, sol yan ve arka bahçedeki ağaçlar yapıyı daha da güzel kılmakta...

Yukarıda da belirttiğim gibi bu şirin evlerden eskiden çok varmış.

Hikayesi şöyle:

Arjantin Caddesi, Nenehatun Caddesi, Reşit Galip Caddesi, İran Caddesi ve Kırlangıç Sokak civarında konut yapmak için 1951 yılında Konut Yapı Kooperatifi kurulur. Kooperatifin ismi 14 Mayıs Evleri.

O dönemde mahallenin ismi 14 Mayıs Mahallesi.

27 Mayıs 1960'dan sonra mahallenin ismi değiştirilir ve Gaziosmanpaşa olur.

Kooperatif kurucularının büyük çoğunluğu Demokrat Parti milletvekilleri. Kooperatif evleri iki etap halinde yaptırılır. İlk etapta yapılan evler 1953 yılında, ikinci etap evler ise 1959 yılında tamamlanır.

Evler 2 katlı ve 3 tip olarak tasarlanır.

Yapıların tamamının mimarı ise Y. Mimar Muhittin Güreli'dir.

Muhittin Güreli, aynı zamanda T.B.M.M binasının tasarımında Avusturyalı Mimar Clemens Holzmeister'in ekibinde de yer almıştır.

Yapılar, cephe düzenlemeleri, çatı eğimleri, geleneksel evlerdeki pencereleri anımsatan pencere oranları, ön cephedeki çıkmaları, balkon görünüşleri ve üst kattaki salonun sofayı andıran tasarımı ile geleneksel evlerimizi çağrıştırmaktadır.

Bu güzel ve nitelikli evlerin büyük çoğunluğu, ne yazık ki apartmanlaşma, rant, hızlı kentleşme v.s nedenlerden dolayı artık yoklar. Özellikle 1980 sonrası Ankara'da yaşanan hızlı apartmanlaşma furması ile büyük kısmı yıkılıp apartmanlara dönüşmüş.

Çankaya Belediyesi'nde çalıştığım dönemlerde, tescil edilmesi için verdiğimiz çabalar maalesef sonuç vermemişti. Özellikle o dönemde Koruma Kurulu'na Çankaya Belediyesi adına katılan Mimar Müyesser Sönmez'in bu konuda verdiği çabayı hiç unutmam.

Hatta yapıların bir kısmı tescil edilmiş ancak yargı kararlarıyla bozulmuştu...

Tescil kararları günümüze kadar bozulmadan gelseydi ne güzel olurdu diye düşünmeden edemiyorum.

5 Kadın-5 Ankara

Bülten Sokak No: 32
06680 Kavaklıdere, Ankara
T: +90 312 426 80 42
www.cinali.com.tr

[Instagram](#) [Facebook](#) [Twitter](#) [YouTube](#) / cinalibizim

Cin Ali Eğitim ve Kültür Vakfı 2022 yılının başından beri “Çocuk ve...” başlığıyla Solfasol’da yazıyor.

Sıra geldi “Çocuk ve Ankara” yazısına...

Ankara şu anda kenti yaşayan çocuklar için ne ifade ediyor bilinmez. Ama büyüdükleri zaman onlarda kendi çocukluklarından izleri özlemle arayacaklar. Çocukluk her insanın özlenenidir. Onlar da bu izleri arayacaklar. Belki bizden daha da çabuk! Çünkü zaman artık daha hızlı, biz

hızlıyız, hayat hızlı. Akan su misali aynı sokakta ikinci kez aradığımızı bulmak zor... Sokakların adlarını bulmak bile zor.

Çocuk ve Ankara’yı nasıl yazsak diye düşünürken hepimiz kendi çocukluğumuzda bulduk kendimizi. Fark ettik ki şehrin farklı yerlerinde onar yıl arayla çocuk olmuş beş kadındık. 1955, 1961, 1975, 1984 ve 1995 doğumlu beş kadın; Bahçelievler, Cebeci, Söğütözü, Demetevler, Kavaklıdere, Ümitköy’de geçmiş beş çocukluk...

Çocukların hayata bakışı, semtler arasındaki farklar, yıllar arasındaki değişimler, kentin hafızasında kalanlar kalamayanlar...

Cin Ali’nin de tanık olduğu 1960’dan bugüne Ankara’da çocuk olmak size de çocukluğunuzla ilgili birkaç satır yazdırır umarız.

İyi okumalar,

Cin Ali

Nesrin Kaygusuz Kalaycıoğlu

Bin dokuz yüz elliler mi desem, yoksa altmışlar mı?

Çocukluğumla ilgili ilk hatırladığım, sarı çiçeklerle kaplı, kocaman bir bahçede, üfleyince uçup etrafa dağılan sihirli topçukların peşinde, oradan oraya koşan dört-beş yaşlarında bir kız çocuğu. Yani ben.

Babam o sarı çiçeklerin yani karahindibaların yapraklarını toplar, ya hemen ağzına atar, ya da bahçede kendi eliyle ekip yetiştirdiği çitir biberler, mis kokulu domatesler, yemyeşil taze soğanları da katarak nefis bir salataya dönüştürürdü.

Bahçemiz benim ilk oyun alanımdı.

Biraz daha büyüyünce arka bahçedeki babamın deyimiyle vişnap ağacına tırmanıp, gözden uzaklaşmak ya da bahçenin sınırındaki kayısı ağacının önce yana

sonra yukarı uzamış kalın dalına oturup hayallere dalmak, bundan sıkılınca ön bahçedeki elma ağacındaki ip salıncakta göklere uçmak en hoşlandığım oyunlardı.

Arkadaşlarım da vardı elbet.

En yakın arkadaşım yan evde oturan, Füsün’du. Ya o gelirdi bize ya ben onlara giderdim. O bize gelince bahçede taş toplar, toprağa oturur, yere bir kilim sermeye bile gerek duymaz, saatlerce beş taş, kırk taş oynardık. Ya da tek plastik bebeğimizi ortaya çıkarıp evcilik oynar, çamurdan köfteler yapıp, yapraktan tabaklarla sofraya kurardık. Çam ağacının iğne yapraklarını birbirinin içinden geçirip bilezik, papatyalardan taç yaparak süslenirdik. Onlara gitmeyi daha çok isterdim. Çünkü o evde sert plastikten yapılmış, renk renk geometrik parçalardan oluşan bir oyuncak vardı. Onunla çeşit çeşit şekiller oluşturmaya dalıp, yanımdaki arkadaşımın varlığını dahi unutturdum.

Büyüdükçe oyun alanım sokağa taştı.

Okula kendi başıma gidip gelirken yolu uzatıp, eve 200-300 metre uzaklıktaki çiftliğin yanından geçer, hatta çeşmesinden su içer, kuzuları sever, buğday tarlalarından gelincik toplardım. Köşedeki geniş bahçeli, tek katlı evin bahçe duvarlarını saran kuzu kulaklarından birkaç yaprak koparıp ağzıma atmasam, sarı beyaz hanımeli çiçeklerinin balından tatmasam olmazdı. Geniş kaldırımda kız erkek karışık dalya (dokuz taş), istop, yakan top, saklambaç oynardık. Seksek, ip atlama daha çok kız, misket ise erkek oyunuydu. Hava kararana dek sokaklardaydık.

Yaz gelip de okullar tatil olunca Ankara bir başka güzeldi.

Hafta sonlarında Atatürk Orman Çiftliği’ndeki Hayvanat Bahçesi’ne ailece gidilirdi. Hem piknik yapar hem de koşar, zıplar, top oynar, ip atlardık. Bu oyunlardan başka bizi en çok eğlendiren şey o komik maymunlardı. Yaz akşamları konu komşu birlikte gidilen Gençlik Parkı da oyun doluydu. Çay bahçelerinde, semaverde demlenmiş tavşan kanı çaylar içilir, evden getirilen yemekler yenirdi. Büyükler aile gazinolarında program yapan meşhur sanatçıların nağmelerine kulak kabartırken biz çocuklar yerimize duramazdık. Büyük havuzun ortasında renk değiştiren, yükselip alçalın kocaman fiskeyi büyük bir şaşkınlık ve keyifle izlerken önümüzden geçen kayıkları yakalamak istercesine peşlerine takılır, koşturup dururduk. Lunaparkı, mini treni bir yana koyun, sihirli aynalarda bozulan görüntümüze bakıp kahkahalarla gülmek bile oraya gitmek için yeter de artardı.

Çok büyüdüm artık.

Ama hâlâ karahindibaların tohuma dönmüş sihirli topraklarını görünce kendimi tutamaz, üfler, uçuşan beyaz tüycüklerin peşinden koşarak çocukluğuma dönerim.

2022 Kavaklıdere-Ankara

Kış Gecesine Sıcak Yatak Arayan Şair Cahit Külebi ve Ankara

Sencer Başat

Bürokrasi ve Şiir İç İçe

20 Aralık 1917'de Tokat'ın Zile ilçesinde doğar. Soyadı yasası çıktıktan sonra "Erencan" soyadını alsa da, "Külebi" soyadını tercih eder. İlk ve ortaokulu Tokat'ta, liseyi Sivas'ta tamamlar. İstanbul Yüksek Öğretmen Okulu'nun Türk Dili ve Edebiyatı Bölümünü bitirir. Öğretmen okulunda, Almanya ve Fransa'da dil eğitimi alır.

Antalya'da, Ankara Devlet Konservatuvarında ve Ankara Gazi Lisesinde edebiyat öğretmenliği yapar. Millî Eğitim müfettişi olması nedeniyle kısa bir süre Amerika Birleşik Devletleri'nde kalır. İsviçre'ye kültür ataşesi ve öğrenci müfettişi olarak atanır. Döndüğünde Millî Eğitim Bakanlığı Başmüfettişi olur. Sonradan da Kültür Bakanlığı müsteşar yardımcılığı yapar. 1973'te emekli olduktan sonra 1983'e kadar Türk Dil Kurumunda çalışır. Ayrıldığında Türk Dil Kurumu Genel Yazmanıdır.

1983'te SODEP ve Sosyal Demokrat Halkçı Parti'nin kuruluşunda yer alır. Ankara'da toprağa verilen şairin naaşı 2010 yılında ailesinin istediği üzerine Niksar'a taşınır.

(Kaynak: <https://kursatokutmus.com>)

Türkülerle Yoğrulmuş İzlenim Şiirleri

Öğretmen okulunda Behçet Necatigil sınıf arkadaşı, Ahmet Hamdi Tanpınar da hocasıdır. Şiir yazdığı için okulun müdürü Fuat Köprülü'nün kızcağını düşündüğünden "Külebi" mahlasını kullanır. İlk şiirleri "Nazmi Cahit" takma adıyla 1938'de Gençlik dergisinde yayımlanır. Bazen "Mahmut Cahit" veya "Cahit Erencan" takma adlarını da kullanır. *Varlık*, *Sokak*, *İnsan*, *Türk Dili*, *Yaratış*, *Kültür Dünyası*, *Söz ve Hisar* gibi dergilerde şiirleri yayımlanır. *Türk Dili* dergisinin yöneticileri arasında yer alır.

İlk şiir kitabı *Adamın Biri* 1946'da yayımlanır. 1949'da çıkan ikinci kitabı *Rüzgâr*'da Orhan Veli şiirine yaklaşır. Orhan Veli *Ülkü* dergisine

yazdığı bir yazıda "Şiirden her şeyi attım ama Külebi'nin şiirlerine bayılıyorum. Çünkü o halkın teşbihleri ile çok değişik bir havada yazıyor" demiştir. 1940 grubu şairlerin arasında yer almasına rağmen *Garip* şairlerine yakın değildir. Onlarla görüşmese de şiiri onlardan etkilenir. *Atatürk Kurtuluş Savaşı*'nda adlı eseri, Nevit Kodallı'nın *Atatürk Oratoryosu*'na temel oluşturur.

Cumhuriyetin ilk yıllarında şiirin yenileşmesi hareketinde katkısı olur. Çocukluğunun ve gençlik yıllarının geçtiği yörelerden izlenimlerini yansıtırken; samimi dili, rahat anlatımı ve duyarlı özü ile dikkat çeker. Kolay kavranan, geniş topluluklarca sevilen lirik bir tarz gerçekleştirir. Doğadan uzaklaşan insan için üzüldür ve şehirlerdeki düzensiz büyümeyi eleştirir. Cemal Süreya'ya göre "tarihsiz bir coğrafyanın" şairidir.

Özlem şiiri, bir yönüyle bütün şiirinin toplamıdır:

".....
İçki korku dolu kış gecesi
Hiç yatağın yok mu sıcak!
Dağları dolduran kır çiçeği
Hangi rüzgârlar seni koklayacak!
....."

Halk şiirinden ve türkülerden yararlanırken, Anadolu ve Anadolu insanı başta olmak üzere aşk, sevgi, cinsellik, gurbet ve ayrılık, özlem, yaşama sevinci, umut, yaşlılık, umutsuzluk, gurbet, ölüm, doğa, vatan sevgisi, yozlaşma ve sosyal sorunları tema olarak işler. Bir röportajında "Benim şiirim sanıyorum bir tür gerçekçi şiirdir bir yünden ise bir tür yeni romantik şiir ile tepki şiiridir" der.

Beş Hececiler akımını geleneksel halk şiirine uyum sağlayamadıkları için eleştirir. Bir röportajında en sevdiği şairin Ahmet Muhip Diranas olduğunu söyler. 1990'larda İtalya'da yapılan uluslararası şiir yarışmasına tek onur konuğu olarak çağırılır.

Cahit Külebi, şiirinin özelliklerini de şöyle sıralar: "Benim şiirim halkçıdır. Toplumculuk da halkçılığın içinde yer alır. Halkçılık, toplumculuktan daha geniş ve kapsamlıdır. Elbette benim şiirimde, herhangi bir belirtisi yoktur. Herhangi bir belirtiyeye dayanarak da şiir yazmıyorum. Toplumcu ülkelerde de artık öğreti açısından şiir

Anadolu'yu ve insanını, türküsüyle ve toprağıyla, titiz bir içtenlik içinde lirik bir sesle sunan şair, yazar ve eğitimci Cahit Külebi'yi Aralık ayında doğum gününde anıyoruz.

yazma modası gittikçe azalmaktadır. Ama, toplumculuktan çok halkçılığı benimsemiş bir insan olduğum için, toplumculuğuma gölge düşürmenin yanığı olduğunu belirtmek isterim. Ben halkçı bir şairim."

Toplu basımlarıyla birlikte 12 şiir kitabı, 1 anı ve 1 düz yazı kitabı yayımlar. Ödülleri; 1955 Türk Dil Kurumu Sanat Ödülü (*Yeşeren Otlar*), 1981 Yeditepe Şiir Ödülü (*Yangın*) ve 1996 Cumhurbaşkanlığı Kültür ve Sanat Büyük Ödülü olarak sıralanabilir. Şiirlerinin 21 dile çevirisi yapılır.

Behçet Necatigil onun şiirini şöyle özetler: "Aydın bir saz şairi içtenliği, bir Karacaoğlan rahatlığı ve temiz bir dille zaman zaman kötümser, güvensiz, kendi türküsünü söyledi. Yarım kafiyeler, iç sesler, duygu ve düşüncelerine eklediği zarif benzetmeler ve söyleyişindeki titizlikle en sevilen şairler arasına girdi. Yurt köşelerinin manzara ve insan gerçeklerini, modern bir biçim ve yeni bir romantizmle yaşatış, anılarla güçlü içten bir duyarlık; başlıca özellikleridir"

Cahit Külebi ve Ankara

Şair kamu görevleri nedeniyle uzun sürelerle Ankara'da yaşar. Emekli olduktan sonra Türk Dil Kurumu Genel Sekreterliği esnasında da Ankara'dadır. Bürokrasiyle dolu geçen yaşamını Ankara'da geçirmesine rağmen köyünü özler.

Cebeci Köprüsü şiiri bu özlemin bir izdüşümüdür. 1940'lı yılları Ankara'sında, Cebeci'yi Dört Yol mahallesine bağlayan ahşap bir köprüden yola çıkarak bir demiryolu üst geçidini ve oradan geçen insanları anlatır.

"Cebeci köprüsünün üstü
Karınca yuvasına benziyor.
Hamallar, körler, topallar
Oturmuş nasibini bekliyor.

Cebeci köprüsü yüksek,
Altından tren geçiyor.
Ya benim aklımdan geçenler?
Kimse bilmiyor.
Şu dünya güzelim dünya
Tıkr tıkr işliyor,
İnsanlar insanlar insanlar
Neden böyle çekişir durur?
Aklım ermiyor.

Cebeci köprüsünün korkulukları

KÜLTÜR SANAT

Kara boyalı.

*Daha böyle köprülerden geçersin çok
Cahit Külebi!"*

Biraz umutsuzluk ve biraz da kırgınlık
içerisinde Ankara'da yalnızlığı da yaşar.
Dostlara Türkü şiirine şöyle başlar:

*"Dostlarım bilin ki burda
Bir yalnız Cahit Külebi
Garaja çekilmiş hurda
Paslanmış kamyonlar gibi
Bekler durur Ankara'da.
....."*

Benzer karamsarlık Acı Dönem
şirinde de kendini gösterir:

*".....
Şu Ankara kentinin sokaklarında
Mutsuz kediler, köpekler var.
Sen de mutsuz değil misin ey ozan,
Bezgin değil misin onlar kadar?
....."*

Türk Mavisi şiirinde de, Ankara'nın tozlu

sokaklarını imge olarak kullanarak insanların
yozaşmasını ve zenginleşme hırsını anlatır:

*"Tozlu dumanlı sokaklarında Ankara'nın
Her sabah kendimi yitiriyorum
Sokaklar tutukluyor beni.
Bir sonsuz boşluğa iniyorum.*

*Herkes birbirinin sırtında.
Birbirinin cebinde herkesin eli.
Hoyratlığı yeşertiyorlar
Maviye övgüler söylerken,
Bulandırıyorlar denizleri.*

*.....
Elbette yitecekler sokaklarında
Tozlu dumanlı Ankaraların.
Daha da karışacak bütün sular
Türk mavisini bulununcaya kadar."*

Mutluluk, gelişen bir kent olan Ankara ile
özlediği kırsalı karşılaştırdığı şiiridir.

*"Şimdi Ankara'da ak'sa, yumuşaksa
elleri kadınların,
Köylerde de o denli sertse, çatlamişsa,
Birbirinden farklıysa erdenlik bile; çiçekler*

*Kentli kızlarda ayrı, köylü kızlarda ayrı açmışsa;
Şimdi Ankara'da sabun kokuyorsa,
kömür kokuyorsa, asfalt kokuyorsa,
Köylerde o denli fişki, o denli
insan ve hayvan teri...
Ah sıcaklık, insancıl sıcaklık, bengi sıcaklık!
Köylerde de sıcaktır yine
ineklerin bile memeleri.*

.....

"Ustaya saygıyla..."

Kaynakça:

- Mustafa Şerif Onaran (2004), A' dan Z'ye Cahit Külebi, İstanbul, Yapı Kredi Yayınları
- İsmail Çetişli (2012), Cahit Külebi ve Şiiri, Ankara, Akçağ Yayınları
- Mustafa Özbalcı (1992), "Cahit Külebi' nin Şiirlerinde Kadınlar ve Çocuklar", Ondokuz Mayıs Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, C. 7. S. 1. s. 174-202
- <https://dergipark.org.tr/tr/pub/kulturk/issue/62667/856705>
- <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/598118>
- <https://tdk.gov.tr/wp-content/uploads/2012/01/63-69.pdf>
- <http://teis.yesevi.edu.tr/madde-detay/kulebi-cahit>

Yılan Çıyan İçinde Gürül Gürül Yatan Şair Enver Gökçe ve Ankara

Sencer Başat

İşkenceler, Hapislikler ve Sürgünler

1920'de Erzincan/Kemaliye'nin Çit köyünde doğar. Köyde 6 yaşında sokakta oynarken tek gözünü kaybeder. 10 yaşlarında Ankara'ya gelir. İlkokuldan üniversiteye kadar Ankara'da öğrenim görür. 1947'de Ankara Üniversitesi DTCF Türk Dili ve Edebiyatı bölümünü bitirir. Mezuniyeti sonrasında kurucuları arasında yer aldığı Türkiye Gençler Derneği davasında üç ay tutuklu kalır. Öğretmen olarak atanması siyasi polisin engeline takıldığından, İstanbul öğrenci yurtlarında çalışır.

1951'de TKP'ye yönelik büyük soruşturmada yeniden tutuklanır. 7 yıllık hapisliğinin ilk yılları Sansaryan Han'da ağır işkencelerle geçer. Hücre şartlarında akut romatizma hastası olur. Sonradan Adana'ya sevk edilir ve hapiste Fransızcasını ilerletir. İşsizlik ve yoksullukla geçen günler sonunda iki yıllık sürgünlüğünü tamamlar ve köyüne yerleşir. İkinci sürgünlüğü 27 Mayıs ile sonlanır.

Takma gözü nedeniyle çürük raporu alır ve askerlik yapmaz. Maddi sıkıntılar nedeniyle gazete işleri, çeviriler, düzeltmenlik yapmaya çalışsa da, yazın İstanbul ve Ankara'da kışın kendi köyünde yaşamayı dener.

Hiç evlenmemiş olan şair, akut romatizması ilerleyince; yalnızlık, parasızlık ve bakımsızlık sonucunda, Ankara'ya dönmek zorunda kalır. Aziz Nesin'in yardımıyla 1977'de kısa süre Bulgaristan'da tedavi görür. Bazı kişisel eşyaları köyünde, köylüleri tarafından anısına kurulan müzede sergilenir.

Kaybolan Şiirler ve Bulunan İmgelerle Zulme Direnen Dizeler

İlk şiirini 1943'de Ankara'da çıkan *Yurt ve Dünya* dergisinde yayımlar. Şiirleri ve yazıları; *Ülkü, Yurt ve Dünya, Ant, Gün, Söz, Yağmur ve Toprak, Yeryüzü, Meydan, Türk Solu, Ant, Doğrultu, Yansıma, Yarına Doğru,*

Toplumcu Gerçekçiliğe Çağrı, Halkevi, Yapıt,

Ankara'da Seyranbağları semtinde Seyran Sokak bitimindeki Huzurevi, 1980'li yılların başında iyi rüzgâr tutan bir tepenin üzerinde yalnız başına duran bir binaydı. Çocukluğumda o düzlüğe uçurtma uçurmaya giderdim. Bilmezdim ki, uçurtmalarımın ufka dağılan renklerini huzurevinin camlarından Enver Gökçe romatizma ağrıları içinde izlerdi.

Şair, yazar ve çevirmen Enver Gökçe'yi Kasım ayında ölüm yıldönümünde anıyoruz.

Yaba, Yeni Adımlar, Türkiye Yazıları, Sanat Emeği dergilerinde çıkar. *Ant* dergisinde yayımlanan *Köylülerime* şiiri büyük yankı uyandırır. Aynı şiir mezar taşında da yer alır.

Dost Dost İlle Kavga ve Panzerler Üstümüze Kalkar isimli iki şiir kitabının yanı sıra birçok çevirisi bulunur. Mezuniyet tezi olan *Eğilim Türküleri* türünün ilk örnekleri arasındadır. Pablo Neruda Nobel kazanmadan önce onu Türkçeye kazandıran şairdir; GeSinoviç, Panova ve Hayyam' dan da çeviriler yapar.

Mustafa Gökçe ve Aydın Tataroğlu takma adlarıyla, Kemâlettin Kamu ve Ömer Bedrettin Uşaklı biyografisi ile birçok masal düzenlemesi ve seçmeler hazırlar. Bazı masal derlemeleri Dost yayınları tarafından 1960'lı yıllarda yayımlanan masallar dizisinde imzasız olarak yer alır. Yaba yayınları şairin ölümü sonrasında İlhan Başgöz'ün uyarısıyla bazı masallarını imzalı yayımlar ve 2015'de tüm masallarını dört kitapçık halinde toplar. Kayıp çalışmaları; *Yusuf ile Balaban Destanı ve Dünya Masal*

KÜLTÜR SANAT

ve Efsaneleri çevirisi olarak özetlenebilir.

İlk koşmaları köy insanının fakirliğini ve çaresizliğini anlatan kısa şiirlerdir. Sonradan kendi sesini ve dilini bulur. Divan şiirinin ses ve söz dünyasına çok aşinadır. Bu düşkünlüğün etkisi şairde kolayca sezilmez. Yarattığı dil halk şiirinden Divan şiirine, Nâzım'dan Dede Korkut'a ulaşan bir kültür zenginliğini barındırır. Türkü tutkunudur, yazımı destan ve masalları canlandırır.

Türk edebiyatı eğitimini Pertev Naili Boratav'dan alır. Nâzım Hikmet'in Türk şiirine getirdiği anlayışın önemli temsilcilerinden biridir ve adı Ahmet Arif ile birlikte anılır. Türk dilinin tüm kolları, Türkmence, Kırgızca, Karaimce, Göktürk ve Oğuz lehçeleri üzerinde çalışır. Sevgiyi ön plana çıkarır; insan, toplum ve adalet konularını yerel dili kullanarak işler.

1977 yılında, Devrimci Sanatçılar Derneği tarafından banda kaydedilen, "Kendi Sesinden Yaşamı" ve "Kendi Sesinden, Seçtiği Şiirleri ve Pablo Neruda Çevirileri" ile bir bibliyografyası, www.envergokce.org web sitesinde sürekli güncellenir. Bazı şiirleri Zülfü Livaneli, Timur Selçuk, Sadık Gürbüz, Selda Bağcan, Ahmet Kaya, Ezginin Günlüğü, Grup Baran ve Kerem Güney tarafından bestelenir.

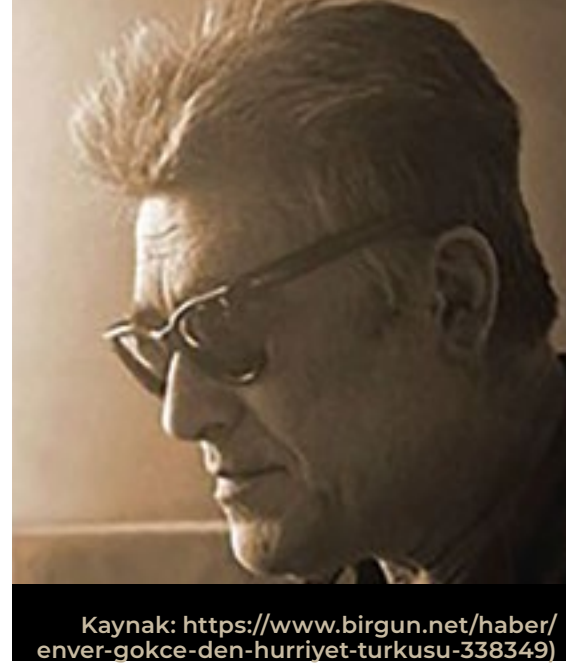
Yeryüzü Dergisi'nde 1951'de yayımlanan yazısında sanat anlayışını şöyle dile getirir: "İnsan nasıl yaşarsa öyle düşünür. Sanatçı bizi nasıl düşündürmüşse öyle yaşamıştır. Ve bizleri de o türlü bir yaşayışa ve düşünceye çağırıyor. İnsan yaşayışının mahiyeti ve sanat eserlerinin ortak özelliği budur."

İlhan Başgöz anılarında göç ve kadın konusu ana teması olan "Eğin Türkülerini"n öyküsünü şöyle anlatır: "Enver üniversitenin son sınıfına gelmiş. Bir diploma alsın diye sıkıştırıyoruz. Belki diploması bir işe yaramayacak, nasıl olsa öğretmenlik vermeyecekler. Ama okulunu bitirememiş dedirtmek de istemiyoruz. Enver Eğin türkülerini tez konusu seçiyor. Bildiği türkülerini yazıyor; annesinden ve Ankara'ya göçen hemşerilerinden Eğin Elagözlüleri topluyor."

Tamamı kaybolan Yusuf ile Balaban Destanı'nda Başlangıç isimli şiirde: "Zaman akar, zaman geçer, / Zaman zindan içinde; / Biz mapusta gürül gürül yataydık / Yılan çıyan içinde. / Getirdiler ite kaka bir yiğit, / Ayak çıplak / Ak bir mintan içinde. / Zaman zaman içinde / Işık duman içinde" der.

Dava arkadaşı Orhan Suda, "Enver Gökçe, harabelerde açan çiçeklerden güller

devşiren bir devrimcidir... Ne çıkış noktasında ne de sonraları popülist şiirin kıyısından bile geçmemiştir... Kendi başından geçenleri, mızız bir sesle, kendi kendine anlatan, sigaralı, rakılı, bol sıkıntılı ya da popülizmin batağına saplanmış sözde devrimci şiirler onun kitabında yer almaz... O, bir mihenk taşıdır şiirimizde..." der.

Kaynak: <https://www.birgun.net/haber/enver-gokce-den-hurriyet-turkusu-338349>

Enver Gökçe ve Ankara

Kendi Diliyle Özyaşamında 1930'lu yılların başında Ankara'ya gelişini şöyle anlatır:

"Ankara'ya gelişimiz çok soğuk, hemen hemen kışın yeni başladığı bir zamana rastlar...."

O zaman uzun bir yolculuktan sonra, on bir günde Ankara'ya gelebildik.

Ankara yeni kurulabilen on beş bin nüfuslu küçük bir kasaba görünümündeydi. Şehir bugünkü Ulus ve Ulus'taki heykel çevresinde ve Samanpazarı denen yer etrafında, Ankara Kalesi'nin çevresinde toplanıyordu."

Ankara'daki edebiyat çevresine girişi ise şöyledir:

"Ülkü" dergisi adlı ünlü Halkevi dergisinde çalışmaya başladım. Görevim düzeltmenlik ve dergi çıkarma tekniği üzerindeydi. O zaman dergiye Ahmet Kutsi Tecer ve Bedrettin Tuncel yön veriyorlardı. Dergiye, Nurullah Ataç, Ahmed Hamdi Tanpınar, Ahmet Kutsi Tecer zaman zaman uğrarlar ve konuşurlardı...."

O zamanlar Ankara'da bulunan Arif Damar (Arif Barikat) ve bugün de edebiyatımızın bilinen kişilerinden Mehmed Kemal de benim ilk edebiyat arkadaşlarımdır. Mehmed Kemal'le aynı mahallede otururduk. Benim ilk arkadaşlarımdan birisidir. Yine Ceyhan Atuf

Kansu da daha ilkokul çağında, belki de ilk tanıdığım en eski arkadaşlarımdan birisidir."

Ankara'da Türkiye Gençler Derneği çevresi sayesinde siyasete katılır:

"Derneğin Ankara Denizciler Caddesi'nde bir ahşap evde merkezi vardı. Faaliyetleri arasında halka her türlü yardım vardı. Örneğin, halkın hasatına bilfiil iştirak etmek, katılmak gibi faaliyetler bunlar arasındaydı."

Yakın arkadaşı İlhan Başgöz, şairle birlikte anılarında kalan Ankara'nın değişimini anlatır:

"1940 yılının baharındayız. Kocatepe o vakit küçük ve şirin bir ağaçlık. Baharda ılık toprağın üstüne oturdun mu, bozkırın Ankara'yı çevreleyen tepelerini yemyeşil görürsün. Daha gecekondular konmamış bu tepelere. Ağaçların dibine uzanıp Enver'le 'Dağlar ve Rüzgâr'ı okuyoruz...."

"Kocatepe ondan sonra bizim uğrak yerimiz oluyor."

İki yıl evvel yeniden geçtim Kocatepe'den. Enver'i ziyaretten dönüyordum. O güzelim park yok. Yerine lök gibi bir cami oturtmuşlar. Bu beton yapı yalnız ağaçları ve ılık toprağı ezmemiş, çevresindeki evleri de yerle bir etmiş. Hiçbirisine nefes aldırıyor. Cami dediğin bir ince yapıdır. Çevresindeki evleri, ağaçları, çeşmeleri ve meydanları ellerinden tutar da yüceliklere doğru sürükler. Bu caminin dört yanını gez, ne kapısı belli, ne bacası. Hapishane penceresine benzeyen gözlerini belerte belerte, taaa Ziya Gökalp Caddesi'nden geçen insanların üstüne üstüne abanıyor."

Ankara Kızılırmak Sinemasında, 18 Kasım 1988'da düzenlenen Enver Gökçe Şiir Yarışması ödül töreninde, Muzaffer İlhan Erdost onun şiirini şöyle değerlendirir:

"Enver Gökçe'nin şiiri, güz ekini gibidir. Kırsal alandan gelenler bilirler, sonyazda yani güzün ekilen buğday, ilkyazla birlikte, eriyen karın altından filizlenir. Soğuğa, kırağıya dayanıklıdır. Kurağa dayanıklıdır. Nice boralar, fırtınalar, ya da Anadolu'nun kavurucu sicağı ortasında, eğilip dökülmez boy verir, başak verir. Böyle dayanıklıdır, Enver Gökçe'nin şiiri. Enver Gökçe'nin şiiri harman olur, tığ olur. Savrulur. Tohumdan ürüne, buğdaydan ekmeğe var olur gider. Enver Gökçe'nin şiiri, bir yandan bizim bilincimizi ve direncimizi pekiştirirken, bir yandan da devrimci şiirimizde özgün bir tohum olarak yineler kendini."

Ustaya saygıyla...

Kaynaklar:

- Ali Ekber Ataç, "Doğumunun 100'üncü yılında Enver Gökçe'ye Armağan", h20 Kitap, İstanbul, 2020
- Celil Denктаş, "Berceste Misrai Yazan Komünist Enver Gökçe", Yaba Yayınları, İstanbul, 2011.
- "Enver Gökçe Yaşamı Bütün Şiirleri (kendi düzeltmeleri ve onayıyla)", AYKO, Ankara, 1981.

- İbrahim Erdem, "Enver Gökçe", Öykü Şiir yayınları, Ankara 2000.
- Mehmet Özer, "Şiirimizin Işıklı Irmağı Enver Gökçe", Evrensel Basım Yayın, İstanbul 2006.
- Özgen Seçkin "Enver Gökçe Üzerine: Eleştiri Tanıtma İnceleme Söyleşiler", Damar yayınları, Ankara 1991.

- <https://www.envergokce.org/aib/ani/aib/ani5.html>
- <https://www.gazeteduvar.com.tr/ankarada-sair-enver-gokce-icin-anma-ve-odul-toreni-yapilacak-haber-1542291>
- <https://www.cankaya.bel.tr/news/11358/Sair-Enver-Gokce-Cankayada-Aniliyor/>

Eşsiz Atatürk Tablolarının Ressamı

Nevzat Can

Necati Yalçın

Ankaralı. 1945 doğumlu. Eğitimini Ankara'da tamamlamış, Maden Tetkik Arama Genel Müdürlüğü'nde çalışmış, emekli olmuş, yine Ankara'da. Çalışmalarını atölyesinde sürdürüyor.

Karakalem veya yağlı boya.

Atatürk'ü çiziyor veya boyuyor.

Anıtkabir var, az sayıda açtığı kişisel sergilerini açtığı yerler arasında.

Rekor!

Anıtkabir dışında, Hamamönü'nün en eski konaklarından, Kalıpçızade Konağı ve Gölbaşı Zübeyde Hanım Sanat Merkezi davet üzerine Atatürk sergileri açtığı iki mekân...

Gölbaşı'ndaki sergisinde tek salon olarak mekân son derece genişti, çoğu yağlı boya 40 tablosunu getirdi. Böylece bir sergide, bir ressamı ait en çok

Anıtkabir'de iki tablo

Atatürk tablosu rekoru kırılıyordu.

En özel Atatürk mekânında iki tablosuyla yer alıyor. Birinin öyküsünü paylaşalım.

Eserlerini en çok sergilediği yer Anıtkabir. Bir sergisinde Anıtkabir Komutanı komutanlık odasındaki tam karşıdaki duvarda bir tablosunun çok güzel duracağını söylemiş. Tabloyu duvara asmışlar, herkes beğenmiş, Can tereddüt etmiş.

"Tablo oraya göre yapılmadığından biraz küçük kalmıştı" diyerek endişesini dile getirdi.

"Ben bu tabloyu tekrar ama bu kez biraz daha büyük ve tam bu duvara uygun yapayım" diye teklif etmiş. Teklif elbette büyük memnuniyetle karşılanmış.

Yeni tablo büyümüş haliyle yerini almış. Beyaz pantolonuyla koltuktaki Atatürk tablosunda bu kez yeni bir ayrıntı söz konusuymuş. Can, tablonun büyütülmüş ve bugün Anıtkabir'de daimi olarak sergilenen tablosuna bir Atatürk çiçeği eklemiş.

İşte o iki müthiş tablo!

Atatürk, Tuval üzeri yağlıboya, 100x150 cm

Yetiştirenler

"Resme merakınız nereden geliyor?" diye klasik bir soru yöneltmiştim:

"Ortaokuldan beri" diyerek açıklamış ama lise öğretmenleri Cemal Bingöl, Cemal Güvenç ve Bahattin Akay'ı

Atatürk, Tuval üzeri yağlıboya, 110x196 cm

anmadan geçememişti. Öğrencilerine dokunan tüm keyifli öğretmenlere selam göndererek yazımıza devam edelim.

Sonraları uzun yıllar Hızır Teppeev Atölyesi'ne devam etmiş.

İki soru

Portre çalışmalarının kişiye özel olması yönünden, önemli ve değerli olduğunu düşünüyor.

En belirgin temasını sordum:

"En belirgin tamam portre ve de öncelikle, sevdalısı olduğum Atatürk." dedi.

Neden bu tema diye sordum:

"Nedeni, portre çalışmalarının kişiye özel olması yönünden, önemli ve değerli olduğunu düşünmem." diye yanıtladı.

Birinde çatık kaşlıydı!

Bir sohbetimiz sırasında bir kuru kalem Atatürk üzerinde çalışıyordu.

Atatürk çatık kaşlıydı.

Açıklaması anlamlıydı: "Yaşadığımız günlerden haberdar oluyor sanırım. Nasıl öfkelenmesin."

Esat'ın Minimal'i

Zeynep Ö. Yılmaz

30 Aralık 2022, bir caz konserindeyiz. Yeni yılın gelişini müzikle, sıcacık ev sahiplerinin nefis ikramlarıyla ve tabii sıcak şarapla kutluyoruz. Mekan, yeni yeni konserler yapılmaya başlanan bir gözlükçü... Evet, yanlış okumadınız!... Bir gözlükçüdeyiz: Minimal Optik... Esat Caddesi'nde, yepyeni, ismi gibi minimal, modern, vitrininde caz kasa bir gitar, içerde bağlama asılı, gerçekten Ankara'da ya da başka bir şehirde göremeyeceğiniz eşsizlikte bir mekân (dükkan) burası. Sahnede (yani mekanın bir köşesinde) vokalde her şarkıya özel taktığı gözlüklerle **Çağrı Yılmaz**, tenor saksofonda. vintage gözlükleriyle Minimal Optik'in reklam yüzü olan **Toprak Barut**, gitarda **Yunus Muti** (nam-ı diğer Muti) ve kontrbasta kıvrak enstrüman hareketleriyle **Cem Malak**... Davetliler ve sosyal medya takipçilerinin yanı sıra, yoldan geçerken görüp içeri giren ya da vitrinin

dışından bakmayı tercih eden Esat halkı da bu güzel konserden nasibini alıyor.

Bu sene **Didem Küçükaytekin Muti** ve **Yunus Muti** çiftinin devraldığı bu güzel dükkanın, hayat gibi hem hüzünlü hem tatlı hikâyesini baş tanıklarından birinden anlatmasını rica ettim. Bu güzel akşam için tekrar teşekkür ediyor ve sözü Didem'e bırakıyorum:

'Sana biraz Minimal Optik'ten ve neden bu işe girişmiş olduğumuzdan bahsetmek isterim. Minimal Optik 2000 yılının Mart ayında Babam **Enver Küçükaytekin** tarafından bir marka girişimi olarak kuruldu. İlk dükkan eski adıyla Bilir, bugünkü adıyla Abay Kunanbay Sokağı'nın Esat Caddesi'yle kesiştiği köşede açıldı. Çok fazla kişi 'ya olmaz o iş' dese de Babam, Küçükesat'taki ilk gözlükçü olma unvanına erişti. O dönemlerde yaşanan büyük ekonomik

krizi herkes gibi biz de ailecek derinden hissetmiştik; bu sebeple dükkan yine Esat Caddesi'nde bulunan Cindil Pasajı'na taşınmak zorunda kaldı. Tabii o zamanlar çocuğum, ortaokuldayım, okulum hemen dükkanın arkasında ve çok eğleniyoruz pasajda... Derken işler tekrar yoluna girdi ve babam 2004 yılında şu an içinde bulunduğumuz mağazaya geçti. Fakat hayat her zaman pamuk şekeri gibi değil... Geçtiğimiz sene, 2022 yılı Mart ayında ne yazık ki dünyalar tatlısı Babam, dükkanda geçirdiği bir kalp krizi sonucu aramızdan ayrıldı. Bu üzücü olay neticesinde dükkanı eşim ve ben devralmak durumunda kaldık.

Ben Ege Üniversitesi Klasik Arkeoloji bölümü mezunuyum, kültürel mirasın tanıtılması ve antik sanatların gündelik yaşamımıza entegrasyonu üzerine çalışıyorum. Eşim Yunus Muti, müzisyen, caz gitaristi. Aslında

KÜLTÜR SANAT

her ikimizin de optisyenlikle alakası yok, ama Minimal bizim için çok kıymetli.

22 senelik bir işletmeyi, birikmiş anıları devralmak kolay olmadı haliyle. E madem artık burada biz varız, dükkân da biraz bize benzesin istedik ve kolları sıvadık. Dekor değişikliği, ufak tefek eklemeler çıkarmalar derken sekiz ayı geride bıraktık. Bireysel becerilerimizi de sergileyebileceğimiz, klasikleşmiş optik mağazalarından uzak yepyeni bir konsept oluşturduk. Çocukluğumdan beri Küçükkesat'tayım, beni şahsen tanımasalar bile herkes varlığımdan ve kim olduğumdan haberdar. Böylesi acı bir

kayıptan sonra sağ olsun gerek Esat esnafı gerekse Esat sakinleri her zaman yanımızda oldular. Şimdilerde iyice toparladık dükkânı. Babamı dükkânda kaybetmek hepimiz için çok zordu. Oranın kasvetli

havasını dağıtmak ve senelerce Türkiye'nin önde gelen radyolarında saz çalan müzisyen babamı onurlandırmak amacıyla, ilk caz dinletimizi yenilenen dekorumuzu göstermek için, artık biz buradayız dercesine bir enerjiyle caddede yapmıştık. Geçtiğimiz haftalarda ise yeni yılın hepimize sağlık ve mutluluk getirmesi temennisıyla ikinci caz dinletimizi yaptık. Umuyoruz ki her şey yolunda gider ve etkinliklerimizi çoğaltarak hep birlikte yürürüz.'

TİYATRO TEMPO

OCAK PROGRAMI

Çocuk ve Aile Oyunları

KARBAYAZ TAVŞAN	8 Ocak 2023 Pazar	13:00	3-9 yaş
GÜLÜMSE GÜNEBAKAN	15 Ocak 2023 Pazar	13:00	3-9 yaş
İYİ Kİ DOĞDUN KARAGÖZ	22 Ocak 2023 Pazar	13:00	4+ yaş
KÖMÜR ADAM	22 Ocak 2023 Pazar	18:00	9+ yaş
BREMEN ORKESTRASI	29 Ocak 2023 Pazar	13:00	3-9 yaş
UÇMAK ÖZGÜRLÜKTÜR	29 Ocak 2023 Pazar	18:00	8+ yaş

Yetişkin Oyunları

KÜÇÜK PRENS	6 Ocak 2023 Cuma	20:30	12+ yaş
SOKRATES'İN SON GECESİ	20 Ocak 2023 Cuma	20:30	16+ yaş
DÖNGÜ KORKUT EFSANELERİ	27 Ocak 2023 Cuma	20:30	16+ yaş

Biletler: **biletinial**
ve TİYATRO TEMPO Gişelerinde

 @tempo.tiyatro @tiyatrotempo Tiyatro Tempo

Tel: 0312 229 70 50
www.tiyatrotempo.com

Güzel Şehir İlkeleri'nin Ankara Kalesi'ne Uygulanması

Mehmet Tunçer

Bu yazının amacı; haziran 2021 de Gazi Kitapevi yayınları tarafından "Güzel Şehir İlkeleri Eski Prag - Eski Ankara" kitabımdan yola çıkarak, Ankara Kalesi ve yakın çevresi için,

- Koruma amaçlı planları hazırlanmış,
- Korunarak onarılmış, sağlıklı ve yaşanabilir,
- Yaya-taşıt vd. ulaşım ve otopark sistemi düzenlenmiş, yaya ağırlıklı,
- Ankara Kalesi'ni ve Kaleiçi dokusunun "UNESCO Dünya Mirası" olması hedefine yaklaştıracak, geleceğe yönelik görüş ve öneriler geliştirmektedir.

"Güzel Şehir İlkeleri"nin tanımlandığı, detaylandırıldığı, "şehir" ve "güzellik" kavramlarının araştırıldığı, çeşitli şehir modellerinin; bahçe şehir, ideal şehir, yeşil şehir ve diğerlerinin incelendiği "**Güzel Şehir İlkeleri Eski Prag - Eski Ankara**" kitabında Eski Ankara, Ulus ve Kaleiçi için bazı görüş ve öneriler yer almaktadır. "Şehir İmgesi" ve "Yerin Ruhü (Genius- Loci)"nin değerlendirildiği kitapta, örnek şehir olarak "UNESCO Dünya Mirası **Prag**" ile binlerce yıllık kültür birikimi ile günümüze kadar gelen "Cumhuriyet Başşehri **Ankara**" ele alınmıştır.

Ankara Büyükşehir Belediyesi, Kültür ve Tabiat Varlıkları Daire Başkanlığı, İç Kale'de 87 binanın onarılması amacıyla Koruma Kurulu onaylı "**İçkale 1. Etap Sokak Sağlıklaştırma Projesi**"ni 2020 yılı ortalarından itibaren başlatmış ve geçtiğimiz günlerde tamamlamıştır. "**Ankara Kalesi İçkale 2. Etap Sokak Sağlıklaştırma Projesi**" kapsamında ise 73 yapının restorasyon çalışması için ihale gerçekleştirmiştir (Ankara BŞB, Haberler).

Bu uygulamalar bildiğim kadarıyla son 40-50 yıldır, hatta Cumhuriyet'in başından bu yana İç Kale'de yapılmakta olan en kapsamlı onarım çalışmalarıdır. Binlerce yıllık geçmişe sahip Ankara Kalesi'nin tarihsel, arkeolojik ve kültürel değerlerini bünyesinde barındırdığı bilinmektedir. Çöküntü bölgesi haline gelen

tarihi konut dokusunun planlı ve programlı bir uygulama ile korunması ve geliştirilmesi, vakit geçirmeden onarılması gerekmektedir. İçhisar mevkiinde bulunan bina ve yapılarda restorasyon çalışmalarına ağırlık vereceklerini söyleyen ve Ankara Kalesi'nin iki bin yıllık bir geçmişi olduğuna dikkat çeken Kültür ve Tabiat Varlıkları Daire Başkanı sayın Bekir Ödemiş, "Sokak Sağlıklaştırma" projesine ilişkin şu detayları paylaştı:

"2. Etap çalışmaları için 1 Temmuz'da ihaleyi yaptık ve uygulama çalışmalarına yakın zamanda başlıyoruz. 2. Etap'ta 73 hane var. Buradaki çalışmaya da 360 iş takvimi günü koyduk. Sözleşme kapsamında 45 günde yer teslimine müteakiben 1 yıl içerisinde de çalışmalara başlamayı planlıyoruz. 2. Etap'ın uygulama çalışmalarını devam ettirirken, 3. Etap'ın da proje çalışmalarını yürütüyoruz. Onun ihalesini de gerçekleştireceğiz. 3. Etap'ta da yaklaşık 54 hane var. 2024 yılının başında İçkale'de var olan tüm yapılarımızı, sokak sağlıklaştırma çalışmalarımızı tamamlayacağız."

İÇKALE 1. ETAP ÇALIŞMALARININ YÜZDE 90'I
TAMAMLANDI
(Kaynak : <https://www.ufukgazetesi.net/ankara-kalesinde-2-etap-calismalari-basliyor.html>)

"Kale bir harabe yığını olarak istifade veya büyük masraflar ihtiyar ile gelecek nesiller için muhafaza edilecek, gerek kültürel ve gerekse siyasi olsun milli hayatın merkezine temel teşkil edecektir. / Böyle bir inşaatla Türkiye mevcut asarı hasebiyle (Roma'da Kapitol,

Pergamon'daki Kasır vs. gibi) herkesçe takdir edilen memleketler meydanında girecektir. Kalenin burçlarından her biri bir Türk şehri tarafında inşa edilip, o şehrin ismi ile tesmiye edilmesi tarzı ile bunların imarı da varidi hatırdır. / Ankara şehri için başka bir merkez intihap etmek mümkün değildir."
Prof. Hermann Jansen, 1937.

Uzun yıllardır Ankara Kalesi'nin çözülememiş trafik, güvenlik, aydınlatma, otopark gibi onlarca çözüm bekleyen sorunu olduğu açıktır. Ankara Kalesi'nin korunması ve geliştirilmesi, sanat, kültür ve turizm merkezi haline gelebilmesi için kamu-özel sektör ile çeşitli STK'lar uzun yıllardan beri çaba göstermektedir. Bunlar arasında yer alan ve başkanlığını Şevket Bülent Yahnici'nin yaptığı "Ankara Kalesi Çalışmaları Yürütme Kurulu" 2000'li yıllardan bu yana, Ankara Kalesi'nin yaşadığı sorunları çözmek ve Kale'nin tarihine yakışır "Kültür-Sanat-Turizm Merkezi" özelliğine kavuşturulması yolunda gayret gösteren gönüllülerin oluşturduğu bir birlikteliktir. Dernek olmayıp, Ankara Kent Konseyi bünyesinde oluşturulan bir Meclis ve bu Meclisin yürütücüsü olan bir gönüllü gruptur.

ANKARA KALESİ FRİG, GALAT, BİZANS, SELÇUKLU VE OSMANLI KÜLTÜRLERİNİ BARINDIRMIŞTIR (Soldaki fotoğraf: M. Taşkın) DÜNYA'NIN EN BÜYÜK

AGORA

KALELERİNDEN BİRİSİ OLAN PRAG KALESİ, GUINNESS REKORLAR KİTABI'NA GÖRE DÜNYANIN EN BÜYÜK ANTİK KALESİDİR. 570 METRE UZUNLUĞUNDA VE 130 METRE GENİŞLİĞİNDEDİR.

Ankara Kalesi'nin şehrin her yönünden görünmesi ve çevresinin yapılaşmalarla örtülmemesi konusu Jansen Planı'nda sürekli vurgulanan bir konudur. Jansen Kale'ye yönelen ışınal yaya aksları oluşturmuş ve çeşitli meydanlarla Kale'nin algılanmasını sağlamaya çalışan öneriler geliştirmiştir. Ancak bu meydanlar, İtfaiye Meydanı dahil, zaman içinde tamamen çok katlı yapılaşmalarla doldurulmuş ve oluşturulmak istenen ışınal yaya aksları oluşturulamamıştır.

Ankara Kalesi; Roma ve Bizans öncesine kadar giden tarihselliği ve geçmişi ile Prag Kalesi'nden çok daha eski ve heybetlidir. Ancak, Kale'nin şehrin her tarafından görülme özelliği kalmamış ve çevresi çok katlı bloklarla çepeçevre çevrelenmiştir. Ulus ve Kale, bugünkü durumuyla özlenen ve istenileni vermekten çok uzak bir durumdadır. Daha önceki bölümlerde anlatılan bazı uygulamalar, eski şehri korumak bir yana tahribe yönelmiş, "KALE" değil şehrin her yanından algılanması, görülüp fark edilmesine engel olacak yapılaşmalarla perdelenmiştir.

KALE ÇEVRESİNİ KUŞATAN ÇOK KATLI YAPILAR ...KALE'NİN HEYBETLİ GÖRÜNÜMÜ ORTAYA ÇIKARILMALIDIR

Prag Kalesi, Ankara Kalesi gibi çevresi çok katlı çirkin beton apartmanlarla çevrili olmadığından şehri algılamak her açıdan çok kolay ve güzeldir. Prag Şehri, Kale içindeki muhteşem St. Vitus Katedrali, Karel Köprüsü (Karlova Most), Gotik evleri, şehrin her tarafına dağılmış gotik, barok, anıtsal yapıları, Eski Şehir Meydanı (Old Town Square), Astronomik Saat Kulesi, Belediye Binası ve diğer yapılar ile şehir dokusu bir bütün olarak korunmuştur ve 1992'de UNESCO Dünya Miras Listesine eklenmiştir. **Güzel şehir ilkelerinden biri de şehrin tarihi dokusu ile yeni şehrin ayrılması ve eski şehir içinde tarihsel çevre ile uyumlu olmayan yapılaşmalara izin verilmemesidir.**

Prag Kalesi'ni gezerken sadece Prag'ın ana simge yapılarını değil, aynı zamanda bu kesimin köklü ve zengin olduğu kadar ilginç tarihi geçmişini öğrenerek gezmek gerekli. Kale şehrin her yerinden tüm heybeti ile görülebiliyor ve ülkenin ve Prag'ın çok önemli sembolleri arasında yer alıyor.

PRAG KALESİ'NE ÇIKIŞ YAYA AKSINDAN ŞEHRE BAKIŞ (Fotoğraflar: M.Tunçer, 2019)

Çek Cumhuriyeti tarihinin büyük bir kısmı tam olarak Kale'de yaratılmıştır. Mevcut tarihi kaynaklara göre Prag Kalesi, 880'de Premyslid Prenses Borivoj tarafından kuruldu. Bundan sonra bu ortaçağ kalesi alanı bir hendek ve bir taş suru ile güçlendirilmiştir. Ankara Kalesi'nin muhteşem bazalt yapısı ve ortaçağ inşa teknikleri ile karşılaştırıldığında çok da güçlü olmadığını görürüz.. Kale Sur duvarları günümüzde rutubet ve üzerlerindeki ağır yükler nedeni ile tehdit altındadır. Rutubet sorununun çözülmesi ve özellikle Atpazarı Kalekapısı girişindeki iki ana sur duvarındaki çatlaklara acilen müdahale edilmesi gereklidir.

ROMA DÖNEMİ DEVŞİRME MALZEME İLE İNŞA EDİLEN YÜZYILLARCA BİR ÇOK SAVAŞA SAHNE OLAN ANKARA KALESİ SURLARINI DANIŞMAN VE YANLIŞ UYGULAMALARLA ÇATLATTIK (Fotoğraflar : M.Tunçer)

Ankara Kalesi, Atakule, Keçiören Cumhuriyet Kulesi gibi mekanlar benzeri şehrin kuşbakışı seyredilmesi ve algılanması açısından değerlendirilmelidir. Bu mekanlara yukarıdan görülen alanların maketleri, fotoğrafları konulabilir ve bunlar gelen yerli ve yabancı ziyaretçiler için önemli bir tanıtım olacaktır. Maketler bazen Prag Vysehrad Kalesi'nde olduğu gibi şema niteliğinde ve sağlam (metal, demir vd) malzemeden yapılabilir.

Böyle yerler mesela Ankara'da Hisarpark, Botanik Parkı, Seğmenler parkı, Atakule, Anıt Kabir, Hüseyin Gazi Tepesi ve benzeri mekanlardır. Ancak daha kim bilir daha değerlendirmedeğimiz bilmediğimiz ne seyir noktaları, manzara bakı noktaları vardır. Ulus, Altındağ sırtları, Hıdırlık Tepe -en yüksek tepe burada bir türbe olduğu biliniyor eski fotoğraflardan- hem Ankara Kalesinin karşısında yükselmesi ve Bendderesine tepeden bakması, Kale'nin yalçın sarp kayalıklarını yakından görmesi, yükselen burçların etkileyici doyumsuz güzelliği açısından mutlaka açık ve yeşil olarak bırakılmalı, panoramik bir bakı noktası olarak değerlendirilmelidir.

Kaleler, tarih, kültür ve doğa varlıkları ile ilgili taşınır, taşınmaz bütün bilimsel, sanatsal belge, eşya, anıt ve kalıntıların korunduğu, sergilendiği yerlerdir. Kale içinde gezerken her sene dikkatimi çeken genç ve çocuk gruplarının başlarında öğretmenler eşliğinde gezmesi ve bilgilendirmeleri oldu. Ankara Kalesi de yüzyılların birikimi ile oluşmuş en az bu günkü halini aldığı 7. ve 8. Yy. lardan bu yana Bizans, Selçuklu, Osmanlı dönemi anıtsal ve sivil mimarlık örneklerini ve dokularını içinde barındırmaktadır.

Gençlerin ve çocukların tarih/kültür eğitiminin en temel amaçlarından birisi, bireylerin kültürel düzeylerinin gelişmesi, tarih bilinci kazandırılması, dini mekanların ziyareti ile dinsel eğitim ve terbiye verilmesi, estetiksel-görsel duyarlılıklarının kazandırılmasıdır.

KALEİÇİ İÇİN NASIL BİR ULAŞIM ?

"Güzel Şehir İlkeleri Eski Prag - Eski Ankara" kitabında ulaşım sistemleri, yaya-toplu taşıt ve özel araç trafiği ve bisiklet yolları ile ilgili bazı alıntılarını paylaşmak istiyorum:

"Prag tarihi şehri, öncelikle insan için tasarlanmış ve insan ölçeğindedir. Yeterli ve nitelikli yaya yolları, kaldırım, meydan, yeşil alan gibi şehrsel açık alanların bulunduğu bir eski şehirdir. Gördüğüm ve yaşadığım zamanlarda fark ettiğim yaya

AGORA

erişilebilirlik standartlarına uygun, yürüme mesafelerinin gözetildiği, güvenli ve kolay ulaşımının sağlandığı, otomobil yerine bisiklet, tramvay ve metronun tercih edildiği, yapıların insanlar için kullanışlı, estetik ve konforlu olduğu bir şehirdir. " (Güzel Şehir İlkeleri : Eski Prag-Eski Ankara, S.17)

PRAG KALESİ'NE ULAŞIM VE KALE İÇİ YAYA SİSTEMİ

"Güzel Şehir" Prag'ı keşfetmenizi sağlayacak güzergâh yine tarihinde saklıdır. "Kral yolu" olarak adlandırılan, Barut kapısı "Pražska Brana" veya "Powder Tower" diye turistik haritalarda gösterilen noktadan başlayıp, Prag kalesindeki St.Vitus Katedrali'nde sonlanan rota, sizlere şehrin tüm önemli yapılarını gösterecektir. Prag kalesine doğru yokuş yukarı tırmanmamak için bu güzergâhı tersten yürümeyi tercih edebilirsiniz. Sizler de derseniz şehrin en uzun tramvay hattı 22 numaralı tramvay ile "Pražský Hrad" durağında inip, Prag Kalesi'nden başlayarak şehir turunuzu yapabilirsiniz...." (Sayfa 125)

"...Prag tramvay ağı, 142,4 km. yol, 931 tramvay ve 25 gündüz güzergahı ve 9 gece güzergahı ile Çek Cumhuriyeti'nin en büyük tramvay ağıdır. 518 km. toplam rota uzunluğu bulunuyor.

Prag Belediyesi'ne ait bir şirket olan Dopravní Podnik Hlavního Města Prahy A.S. tarafından işletilmektedir. Prag tramvay sistemi (Petřín föniküleri dahil) 2012'de 324,2 milyon yolcuya hizmet vermiştir. Prag'ın ilk at arabası tramvay hattı 1875'te açıldı ve ilk elektrikli tramvay 1891'de çalıştı. Ankara'mızda tramvay bulunmamakta ve 1970'lere kadar çalışan traleybüs hatları da kaldırılarak sağlıklı olmayan, trafikte kirlilik yaratan ve kazalara yol açan ulaşım aracı dolmuşlara ve otobüslere mahkûm edildik." (Sayfa 123-124)

2019 itibariyle, Prag tramvay ağı, dünyanın en büyük filolarından biri olan 882 tramvay aracını işletmektedir. Sistem, 2018'de 373 434.000 yolcu taşıdı, Budapeşte'den sonra dünyadaki en yüksek tramvay işletmesiydi. Yaygın, güvenli ve konforlu bir toplu ulaşım

sistemi, yerleşim yerinin araç değil insan odaklı olabilmesi için çok önemlidir. Toplu ulaşım durak ve istasyonları iyi tasarlanmış ve yürüme mesafeleri de dikkate alınarak doğru konumlandırılmış olmalıdır. Toplu ulaşım araçları erişilebilirlik standartlarına uygun olmalıdır. Toplu ulaşım entegrasyonu sağlanmalıdır. Ana aktarma noktalarında farklı işlevler ve donatılara da yer verilmelidir.

PRAG METROSU VE TRAMVAY SİSTEMLERİ
(Kaynak : <http://travelpraguecity.com/City-Prague-Metro-Map.html>)

Güzel bir şehir olmanın temel ilkelerinden biri olan "kolay ulaşılabilir olma", şehirlerin diğer bölgelerinden merkeze ulaşım, merkez içi ilişkiler açısından enerji/zaman tasarrufu ve iç işleyiş kolaylığı açısından büyük önem taşımaktadır . (Sayfa 133-134-135)

Bu nedenle; Ulus ve Kızılay Merkezi İş Alanlarına ulaşılabilirliği sadece fiziki ulaşım olarak değil, 21. Yüzyılın bilgi, iletişim çağı olacağı düşünüldüğünde, haberleşme açısından da kolay/hızlı/çağdaş ulaşım olarak tasarlamak gereklidir.

1. Ulus ve Kızılay Merkezlerine ve Merkez İçi Ulaşım Toplu Taşın Araçlarıyla Olmalıdır:

MİA içinde kurulabilecek tramvay, metro sistemleri ulaşım gereksinimi büyük ölçüde karşılanmalıdır. Prag'daki gibi etkin bir tramvay sistemi oluşturulması büyük önem taşımaktadır.

2. Özel Taşıtlar Merkez Çevresindeki Bölgesel Otoparklara Kadar Gelmelidir:

Güzel Şehir İlkelerinden olan "Yaya Bölgeleri" oluşturabilmek amacıyla, özel araçlarla Kızılay ve Ulus MİA'larına gelişler olabildiğince kısıtlı olmalıdır. Çevrede oluşturulan 2-3 bölgesel katlı/yer altı otoparkı ile özel araçlar depolanmalıdır.

3. MİA İçi Ulaşım Yaya Ulaşım Sınırları İçinde Yaya/Bisiklet İle Olmalıdır:

Yaya ulaşımı için Kızılay ve Ulus'ta MİA içi yaya yolları/alleler/promenadlar planlanmalıdır. Meydanlar kentsel tasarım ve peyzaj projeleri ile ele alınmalı ve tamamen yayaya ait olmalıdır. Merkez içi kapalı çarşılar/hanlar ve

iç avlular vb. tamamen yaya dolaşımı için planlanmalı, promenatlarda bisiklet kullanımını özendirici bisiklet yolları yer almalıdır.

4. MİA İçi Servis Denetimli/Kısıtlı Servis Yolları İle Olmalıdır:

Servis araçları, MİA içinde sadece servis amaçlı yollardan, denetimli servis yollarından servis vermelidir. Ancak, yangın, sağlık, çöp toplanması vb. durumlarda bu tür araçların meydan/yaya yolları vb. her kesimin girebileceği düşünülmelidir. Çevre dostu akülü araçlarla, iç servis hizmetlerinin yapılması sağlanmalıdır (Tunçer, M., 1994, Güzel Şehir İlkeleri : Eski Prag-Eski Ankara, S.207-208).

ULUS TARİHİ KENT MERKEZİ KALE ARASINDA YAYA – TAŞIT KORİDORLARI VE ÖZEL PROJE ALANLARI ÖNERİSİ (Soldaki Şema) (Kaynak : Tunçer, M., 2019)

Kale için en acil olan sorunların başında otopark sorunu gelmektedir. Ulus bütünü için toplu taşın-arac-yaya ulaşımına yönelik bir "Ulaşım Planlaması" yapılmalıdır. Ayrıca Kale içi yaya-servis ve yakın çevresi otoparklarına ilişkin bir planlama yapılmalıdır. Konunun sağlıklı ve kalıcı çözümü için "...en az 600 araçlık otopark alanının kurulması talep edilmektedir. Bu ihtiyaç tek bir yapı ile sağlanabileceği gibi birden fazla otopark kurularak da planlanabilir" (Yahnici, Ş., B., 2021).

Bu yazıda da vurgulandığı gibi ulaşım konusu bir planlama uzmanlık konusudur. Ayrıca Kale içi'nin onaylı bir Koruma Amaçlı İmar Planı (1/5000 ve 1/1000) hazırlanmadan ulaşım, altyapı, koruma vd. çevresel ve yapısal sorunlara çözüm bulunması olanaksızdır.

Ankara Kalesi'ne Bendderesinden ön görünümü bozmayacak şekilde, batı kesiminden silueti bozmadan bir fönüküler çıkışı yapılabilir. Budapeşte Kalesi Tepesi Fönüküleri (Budavári Sikló), Macaristan'ın Budapeşte şehrinde bulunan bir fönüküler demiryoludur. Adam Clark Meydanı'nı

AGORA

ve Széchenyi Zincir Köprüsünü nehir seviyesindeki Buda Kalesi'ne bağlar.

HANLAR BÖLGESİ ve KALEİÇİ VE ÇEVRESİ ULAŞIM PLANLAMASI

Ulaşım ve Yayalaştırma Projesi'nin hazırlanması kapsamında yapılması önerilen teknik çalışmalar aşağıda özetlenmiştir: Ankara Kalesi ve Hanlar Bölgesi bütününde planlama alanı ve çevresinin mevcut durumunun analizi yapılmalıdır. Alanın yasal planlar ve Ulus Koruma-İslah Planları (eski) içerisindeki konumunun ulaşım ve trafik ilişkilerinin değerlendirilmesi yapılmalıdır. Ulaşım Planlaması için gerekli yeni bilgi üretilmesi (Anket ve sayımlar) ve elde edilen verilerin raporlanması ve haritalandırılması gereklidir. Ulaşım için "Yeni Konsept Önerilerin" geliştirilmesi ve Hanlar Bölgesi ile Kale'nin bütüncül ele alınarak bölgenin kendine özgü tasarım potansiyellerinin değerlendirilmesi önem taşımaktadır. Erişilebilirliğin toplu taşımacılık, tramvay, shuttle vd sistemlerle belli noktalara kadar sağlanması ve sonrasında yaya ağırlıklı olarak çözümüne yönelik çağdaş planlama yaklaşımlarıyla uyumlu yeni bir konsept geliştirilmelidir.

Kavramsal Şemalar: Tasarım önerisinin konseptini ve senaryosunu anlatan, ana yaklaşım stratejilerini içeren, ölçek ve anlatım

dilini yarışmacıların belirleyeceği şemalardır. Hanlar Bölgesi ve Ankara Kalesi'nin Ulus ve kent bütünü içinde konumunu, önem ve ilişkilerini gösteren, ulaşım, yapılaşma gibi tasarım yönlendiricilerini ve tasarımın temel yaklaşımlarını açıklayan kavramsal çözümler içermelidir. Yayalaştırma Projesinin oluşturulması: Mevcut durum ve geliştirilen yeni konsept göz önüne alınarak senaryo alternatifleri üretilmesi, Alternatiflerin Çok Ölçütlü Değerlendirme ile değerlendirilmesi ve Seçilen alternatif için nihai projenin hazırlanması aşamalarından oluşmaktadır.

Yayalaştırma Projesi (1/5000-1/1000); bölgenin çevresi ile kurduğu fiziksel ve sosyal ilişkiler de dikkate alınarak, yayalaştırmaya yönelik önerilerin yer aldığı Nazım ve Uygulama Planlarıdır. Bu kapsamda yaya ve araç ulaşımı, acil durum güzergâhı, servis yolları ile otoparkların konum ve işleyişlerini içeren senaryo alternatifler geliştirilmelidir.

ÇEVRE VE TEK YAPI ÖLÇEĞİNDEKİ ÖNERİLER

Koruma, tek yapı, çevre, şehir ve bütünü ölçeğinde geliştirme ve yenilemeyi de içermektedir. Sürdürülebilir koruma düşüncesi çerçevesinde kültürel değerlerin korunması yanında, tarihsel çevrelerin bir konut dokusu, konut stoku olduğu düşünülmesi ve koruma yanında ıslah/

rehabilitasyon çabaları da etkin olmalıdır.

Koruma, geliştirme ve yenileme çabaları, planlı, programlı ve parasal kaynaklara bağlı, etaplama ve örgütlenme ile birlikte gerçekleştirilebilirse bilimsel ve daha başarılı olabilir. Bu nedenle, günümüze kadar yapılan planlama çalışmalarına örgütsel ve parasal boyut katılmalı ve öncelikler saptanarak etaplama halinde uygulama yapılmalıdır.

"Ankara Kaleiçi Koruma Amaçlı İmar Planı", Büyükşehir Belediyesi Kültür ve Tabiat Varlıkları Dairesi, Altındağ Belediyesi ve Ankara Kültür Varlıklarını Koruma Kurulu işbirliği ile biran evvel hazırlanmalıdır.

Kaleiçi'nin korunmasına yönelik bir planın ve ilgili projelerinin onanması da büyük önem taşımaktadır. Nedenleri ne olursa olsun bu konudaki her türlü gelişme tarihsel çevrenin giderek daha çok tahribine neden olmaktadır. Varolan araştırmalar ve dökümantasyon derlenerek gelecek için daha detaylı çalışmalara temel olarak değerlendirilmelidir. Umarım Kaleiçi, gerçekten korunmuş ve onarılmış elde kalan son özgün Eski Ankara dokusu olarak geleceğe aktarılacaktır. Hacı Bayram çevresindeki gibi yapay, betonlaşmış bir çevre (yeni-tarihi eserler) oluşturulmamasını diliyorum.

Kaynaklar:

-Altındağ Belediyesi, Kültür Bakanlığı, 1987, "Ankara Kalesi Koruma Geliştirme Yarışması", Yarışma Şartnamesi.

-Ankara Büyükşehir Belediyesi İmar Dairesi Başkanlığı, 1986, "Ulus Tarihi Kent Merkezi Çevre Düzenleme Yarışması", Yarışma Şartnamesi.

-MAMBOURY, E., 1933, "ANKARA Guide Touristique" (KİTAP) (Ankara Gezi Rehberi), Tıpkıbasım, Ankara Üniversitesi, ANKAMER.

-JANSEN, H., 1937, Ankara İmar Planı Raporu, (KİTAP).

-TUNÇER, M., 2021, "Güzel Şehir İlkeleri Eski Prag - Eski Ankara", (KİTAP) Gazi Kitapevi Yay.,

-TUNÇER, M., 2000, "Tarihsel Çevre Koruma Politikaları : Ankara", (KİTAP) Kültür Bakanlığı Yayınları 2520, Aralık 2000, Kültür Eserleri Dizisi : 281.

-TUNÇER, M., 2019, "Korunamayan Kültürel Miras, Hacı Bayram Camisi Ve Augustus Tapınağı Çevresi", (KİTAP) Gazi Kitapevi Yay., Ank., S. 94- 95

-TUNÇER, M., 2015, "Yıkmanın Anafartalar Çarşısını, Ulus İşhanı'nı, Ankara Hali'ni.. Yıkamazsınız Ulus'u!.. (4)", Ankara

-Magazine Dergisi, Çevresi'ni Arayan Ankara, Alter Yay.

-TUNÇER, M., 2015, "Ulus Yine, Yeni, Yeniden "Ayağa Kalkacak!", Çevresini Arayan Ankara, (KİTAP) Alter Yay.

-<https://www.kulturservisi.com/p/tarihi-ankara-kalesinin-sokaklari-yenilenecek/> (Erişim 21.06.2020)

-TUNÇER, M., 1994, İstanbul, "V. Kentsel Tasarım Ve Uygulamalar Sempozyumu : Kentsel Tasarım Ve Ekoloji", Sunulan Bildiri: "Kent Merkezleri Planlamasında Ekolojik Yaklaşım", Mimar Sinan Üniversitesi, İstanbul.

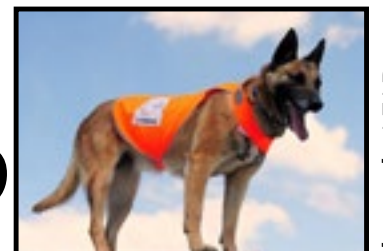
-YAHNİCİ, Ş., B., 2021, Ankara Kent Konseyi, Ankara Kalesi Çalışmaları Meclisi ve Yürütme Kurulu adına, Ankara Büyükşehir Belediyesi Genel Sekreter Yardımcısı'na yazılan yazı.

<https://www.ankara.bel.tr/haberler/ankara-kalesinde-iyilestirme-calismalari-devam-ediyor/>

<http://ankarakentkonseyi.org.tr/2019/07/27/kent-konseyi-sehrin-ortak-aklini-harekete-gecirmeye-basladi/>

<https://www.ankara.bel.tr/haberler/asirlik-ankara-kalesi-bassehre-isik-sacacak/>

Arama Kurtarma Köpekleri ile Küresel Isınma Nasıl Azaltılabilir?

kaynak: AFAD

Sinem K. Baş

Küresel ısınma ve K9 köpeği terimleri bir araya geldiğinde birbiriyle ilintisiz iki konu gibi geldi değil mi? Aslında tam olarak öyle değil. Eğitilmiş köpekler birçok konuda insan yapımı makinelerden çok daha aktif ve verimli. Köpekler çok karmaşık kokuları biliyor, bunlar arasından hedef

olanı ayırt edebiliyor ve sizi kaynağa götürebiliyor. Köpeklerin dört ana amaç için eğitilmesi mümkün. Bu amaçlar şöyle:

- Yakalama ve atak köpekleri: Şüphelileri bulmak, yakalamak ve bazen zapt etmek

- Tespit köpekleri: Uyuşturucu ve / veya patlayıcıları tespit etmek üzere eğitilirler. Bazı köpekler, özel eğitimle ateşli silahları ve mühimmatı tespit edebilir.

- Çift amaçlı köpek: Devriye köpeği olarak da bilinen bu türler iz sürme, görevli memuru

AGORA

koruma, suçlu yakalama ve eşya, alan ve bina arama konularında eğitilmiş ve yeteneklidir. Bu köpekler iş birliği yaptığı memurlara öylesine sadıktır ki tasmaz itaat edebilirler.

- Arama ve kurtarma köpekleri: Bu köpek, şüphelileri, kayıp insanları veya nesnelere bulmak için eğitilir.

Bu dört ana amaç için eğitilebilen köpekler, birbirinden farklı türler değil. Yani bir Alman çoban köpeği eğitilerek tüm bu görevleri yerine getirmesi sağlanabiliyor. Peki hangi tür köpekler hem kendi canları pahasına insanları koruyup hem de onlara yardım edebiliyor? Bu muhtemelen herkesin merak ettiği konu. Şunu söyleyebiliriz: Bir köpeğin eğitilmesi için saf ırk olmasına gerek yok. Yani barınaklardan sahiplenen köpeklerin de eğitilmesi mümkün.

Koruma İçin Çalışan Köpekler

Amerika ve Kanada'da barınaklardan aldıkları köpekleri tespit ve koruma görevinde eğiten çeşitli firmalar var. Bunlardan bazıları barınaklardan gelen köpeğin eğitimi için taşeron firma kullanıyor. Eğitim sürecini tamamlayan köpek, görev yerine gönderiliyor ve böylelikle işe başlıyor. WD4C (Working Dogs For Conservation) bu firmalardan bir tanesi. Birçok köpek uzun yıllardır WD4C için çalışıyor. Bu köpekler, barınaklardan alınıyor ve narkotik, kadavra tespiti ile arama – kurtarma tekniklerini temel alan çeşitli eğitimlerden geçiriliyor. Bu eğitimlerde temel öge, köpeklerin koku alma duyularını kullanabilmeleri.

Peki bunun küresel ısınma ile ilgisi ne? Şöyle söylemek mümkün: Geleneksel araştırma teknikleri, helikopterler, kameralar, çeşitli sakinleştiriciler veya daha fazla şiddet içeren silah kullanıyor. Köpekler ise tüm bu sorunları çözmekte çok başarılı. Üstelik geleneksel yöntemlere nazaran yaklaşık 40 kat daha verimli. Özellikle sık ağaçlıklı ormanlarda, dar geçitlerde ve dik patikalarda kayıp aramak genel yöntemlerle oldukça zor ve masraflıyken, eğitilmiş bir köpek ile bu işlem çok kısa sürede tamamlanabiliyor. Üstelik köpekler hem maliyet hem de enerji tasarrufu sağlıyor.

Köpeklerle Her Şey Daha Kolay

Birçok insan, köpeklerin insanların en iyi arkadaşı olduğunu söyler. Ancak bir köpek bundan daha fazlası olabilir. Hayat kurtarır. Suçlu kokusu alır. Narkotik maddeyi bulur, dolaylı yoldan bile insan kurtarır. Kayıp bir çocuk / kaçak bir suçlu veya artık hayatta olmayan bir kişinin bedeni... Bunların hepsini birçok teknolojik araçtan çok daha hızlı bulur. Bunun yanı sıra nesli tükenmekte olan veya kaçak ticareti yapılan hayvanların bulunmasından sudaki kirlilik oranındaki artışın tespit edilmesine kadar birçok konuda insanlardan ve teknolojik araçlardan daha başarılılar. Bunun yanı sıra onun her başarısı, yeni bir hedef için motivasyondur. Çünkü köpekler için bunların hepsi birer

oyundur. Onlar sizinle oyun oynamayı sever, her başarılarında ödüllendirmesiniz bile onları tebrik etmenizden büyük keyif alırlar. Bu, onları motive eden neredeyse en önemli şeydir: Sizin mutluluğunuz.

Evde rahat durmayan enerjik köpekler, genellikle bu huylarından dolayı sokağa veya barınağa terk edilir. Oysa özellikle bu türler çok başarılı arama – kurtarma köpeği adayı. WD4C bu köpekleri tespit ederek onları çalıştırabilecek kuruluşlarla bağlantıya geçebilmek için ihtiyacı olan maddi desteği Uluslararası Hayvan Refahı Fonu (International Fund for Animal Welfare) ile ortaklık kurarak sağlamış. Firma, öncelikle barınak personeline, arama – kurtarma adayı köpekleri nasıl seçeceklerine dair bir eğitim veriyor. Bu eğitim ile barınak çalışanları, köpeklerle daha çok ilgileniyor. Barınak görevlilerinin hassasiyetinin çeşitli teşviklerle ödüllendirildiğini düşünüyorum. Bu yetenekli ve risk altındaki hayvanların hayatları boyunca bekledikleri başarılı ve tatmin edici kariyer yolculukları böylelikle başlamış oluyor.

Neden Köpekler Bu Kadar Yetenekli?

Arama – kurtarma ve koruma köpekleri çeviktir. Onların taşınması kolaydır ve eğitimleri sonsuza kadar sürebilir. İnsan burnunda yaklaşık 5 milyon koku alıcısı vardır. Köpeklerde ise bu sayı 220 milyondan fazladır. Yani bir köpek yaklaşık 4 milyon litre suyun içindeki bir tek çay kaşığı şekeri bulabilir. Köpeklerin beyinlerinde sadece feromonları koklamaya ayrılmış bir özel işleme merkezi vardır. Biz dünyayı görsel olarak deneyimlerken köpekler ayrıntılı bir koku haritası çizer. Çünkü onların burunları sürekli koku alacak şekilde tasarlanmıştır. Oysa ki insanlar sadece nefes alırken koku duyuları çalışır. Köpekler, bir kokunun öncelikle hangi burun deliğine geldiğini belirleyebilir. Dolayısıyla geniş bir boşlukta bile kokunun kaynağını bulurlar.

Köpekler ne yapabilir diye sorular varsa bu soruyu şöyle düzeltmek isterim: Bir köpek neyi yapamaz? Olağanüstü yetenekleri, sahada daha iyi veri toplamayı sağlar. Koruma ve hedefleri bulma potansiyelleri ise sonsuz gibi görünüyor. Köpekler insanların yapamadığı bitki, hayvan ve diğer canlı – cansız objelerin koordinatlarını belirleyebilir. Hepsinden oluşan bir koku haritası çizebilir. Bu sonuçlar mükemmele yakın oranda doğruluk taşır. Enerjisinde azalma olmadan bir hedefi bulduktan sonra diğer hedefi aramaya geçebilir. Köpeklerin burnu kadar hassas bir alet henüz geliştirilmemiştir. Bunun, bir kürek olmadığı da açıktır. Bazı insanların beyni de ne yazık ki köpeklerin yakınından bile geçmemektedir.

Barınaklarda Perişan Olan Köpeklere İkinci Bir Şans Tanınır mı?

Uzun bir başlık oldu, yanıt çok kısa: Keşke. Köpeğiniz sizinle birlikte oynar, eğlenir,

kaynak: AFAD

yemeğini yer, gezintiye çıkar ve uyur. Bu, onun vahşi yaşamı koruma alanında bir kariyere sahip olacağı anlamına gelmez. Bu nedenle WD4C gibi firmalar eğitim için sadece ve sadece barınaklardaki köpekleri alır ve süreç sonunda hayvanların görevlendirmeleri yapılır. Evcil hayvanlar ve özel olarak yetiştirilmiş çalışan köpeklerin çok farklı iki yaşam tarzı vardır. Ancak her ikisinin de ortak noktası egzersiz ve pratik yapmazlarsa huzursuz hayvanlar hâline gelecekleridir.

Bundan yaklaşık 6 ay önce, hayvanların katalog üzerinden satılması ile ilgili ufak bir araştırma yapmaya çalışmıştım. Günümüzde hayvanların satışı ile ilgili kanuni değişiklikler artık "eskimiş haber" kriterinde değerlendiriliyor. Bebekleri olan cins kedilerin "bağış" adı altında çatır çatır satıldığına tanık oldum. "Bağış" kelimesi sizi yanıltmasın, hayvan sever insanların olduğu whatsapp gruplarına "makul bir ücret karşılığı verilecektir" ile biten ne cins kedi – köpek fotoğrafları düştü. Bu işin üstü kapalı satış olduğunu söylediğimde de "keşke araştırıp öyle konuşsaydınız" yanıtını aldım. Ben de araştırmaya karar verdim. Ancak ülkemizde, hayvan satışlarıyla ilgili kanuni düzenlemeler hakkında hangi sivil toplum kuruluşunu aradıysam veya e mail attıysam yanıt alamadım. Sosyal medya üzerinden de ulaşmayı denedim, sanırım çok ilgilerini çekemedim. Hayvan severlerden onları besleyenlere kadar, hiçbir sivil toplum kuruluşu (buna belediyeler ve barolardaki hayvan haklarıyla ilgili gruplar da dâhil) dönmedi, telefona çıkmadı. Hatta şöyle diyeyim, onlar için yok hükmündeydim.

İki gün sonra Konya'daki katliamın sanıkları da salıverilir, hangi katliam sanıkları salıverilmedi ki. Muhakkak konuyla ilgili aranan boşluk bir şekilde bulunur, suçlular da ondan faydalanır. "Köpek katili salıverildi" haberi gelince vicdanlar parmakları çalıştırır, ekrana korku ile bakan hayvanlara klavyelerden ağıtlar yakılır. Beş gün sonra da hanelerdeki akşam yemeklerinde, "tuzu uzatsana"dan hemen önceki mevzu oluverir. "Ay bakamıyorum ben içim parçalanıyor!" lar başlar. Sonra hepsi unutulur, gider.

Ben buraya bu araştırmayı bırakayım, belki birileri için ucunda bir çıkar görür de bu işi üstlenir. Belki artık barınaklardaki hayvanların canı, birilerinin "Aaa, bu işin ucunda iyi para var lan!" demesiyle kurtulur, kim bilir.

Herkes Ayrımcılığa ve Nefrete "HAYIR" demeli!

Nedime Erdoğan

Ankara Gökkuşuğu Aileleri Derneği kısaca GALADER, bir ebeveyn derneği. Bizler, ikili cinsiyet sisteminin dışında kendini ifade etmiş çocukları olan ebeveynleriz. Cinsel yönelim, cinsiyet kimliği ya da cinsiyet ifadesi olarak kafamızdaki kalıpların dışında varoluşlarına tanık olduğumuz çocuklarımız var. Açılımını bile bilmeden konuşulan, 'LGBT'ler' diyerek küfür vurgusu yüklenen, nefret kusulan çocuklar bizim çocuklarımız. Kısaca, Lezbiyen, gey, trans, biseksüel, interseks olarak bize açılmış çocukları olan ebeveynleriz. Bizler evlenmiş, çocuk yapmış, tam da "makbul aile" diye tanımlanan ailelerin bir parçasıyız aynı zamanda. Tek farkımız bu ikili sisteme sığmayan çocuklarımızın olması. Bu fark bizi kolaylıkla "makbul aile" olmaktan çıkartarak "güçsüz aile" tanımlamasının içine sokar mı?

Sevgili okurlar açık ifade etmek gerekirse biz ebeveynler 'elalem'den çok korkarız. Kabul ve değer görenin dışında varoluşlarını bizimle paylaşan çocuklarımız için de, kendimiz için de korkarız. Sonra elalemin aslında bizzat kendimiz olduğunu keşfettiğimizde bu varoluşun değişmezliğini kavrayarak, kendimizi değiştiririz. Sonra umutlanmaya başlarız. Biz değişmişsek toplum da değişebilir diye düşünürüz. Aynı bizim değişim sürecimiz gibi aslında... Toplumun bu gerçekliği bilme yolları açılırsa, LGBTİ+'larla temas ederlerse, bunun bir varoluş gerçeği olduğunu kavrarlarsa, eşitlik ve adaletin tüm toplumun sağlığı için gerekli olduğunu, bizim gibi, LGBTİ+'ların da onların uzağında birileri olmadığını kavrarlar diye düşünürüz. Çocuklarını desteklemek için bir araya gelen ebeveynler aslında Türkiye toplumunun bir prototipi... İçimizde her parti tabanından, her görüşten (hatta hafızlık yapan), her sosyal tabakadan, her coğrafyadan ebeveynler var.

Siz bu yazıyı okuduğunuz kısa süre içerisinde bile birçok çocuk dünyaya geldi. Kabul etmeseler de bu çocukların bir kısmı LGBTİ+!

Doğurmak yasaklanmadığı sürece LGBTİ+'lar hep olacak. Bu bir lobinin, dayatmanın, sapkınlığın, topluma tehdidin bir sonucu değil, doğal bir varoluşun parçası. Yani biz buna karşı çıktığımızda aslında doğaya da karşı çıkmış oluyoruz. Doğaya karşı çıkılmayacağını, ona uyum sağlamak gerektiğini sel felaketleriyle, depremlerle vs. öğreniyoruz. Örneğin Japonya en yüksek riskli deprem bölgelerinden biridir. En şiddetli depreme karşı bile yapılarını, kısaca hayatı koruyacak önlemler

almış, sarsıntılardan kimsenin burnu bile kanamadan çıkabiliyorlar. Bizler de toplum olarak doğanın varoluşuyla uyumlu olursak birçok sancıyı aşabiliriz. Toplumsal çeşitlilik olarak bu varoluşlar uyum sağlamak zorunda olduğumuz bir hakikat olarak hep önümüzde olacak. Ne yürüyüşler ne nefret söylemleri ne yasaklamalar bunu engelleyemez. O yürüyüşlere katılanların arasında da LGBTİ+'lar var. Ya gizli yaşıyor ya da bastırmak için LGBTİ+'lara saldırıyor olabilirler. Çünkü biliyoruz ki, baskılar nedeniyle açık kimlikleriyle yaşayamayan oldukça büyük bir nüfus var.

Hastaneye gittiğimizde ya da okula, kısaca herhangi bir kuruma gittiğimizde temas ettiğimiz insanların LGBTİ+ olabileceği gerçeğini bilmeliyiz. Komşumuzun, kargocunun, bakkalımızın LGBTİ+ olabileceği gerçeğini bilmeliyiz.

Bence zaten bunun farkındalar. Onlar LGBTİ+'ların var olmalarını değil, görünür olmalarını, özgürlükleri için eşit hakları için mücadele etmelerini istemiyorlar. Aileyi kutsayarak sanki aile olmak hep iyi şeyler üretiyormuş gibi konuşuyorlar. Daha yeni öğrendiğimiz, 6 yaşında cinsel istismarı bizzat ailesinin eliyle yaşayan çocuğun ailesini nereye koyuyorlar? Üstelik bunun sadece bu örnekle sınırlı olmadığını, değişik illerdeki mahkemeleri takip eden gazeteciler bunun çok yaygın yaşandığını, mahkeme tutanaklarıyla kanıtıyor. Peki çocuklarının yanında olan LBGTİ+ ebeveynleri ne yapıyor? Çocuklarını koruyor, destekliyor, anlamak için çaba gösteriyor, kısaca aslında ailesini koruyor. Aileyi korumak baskıyla ve gizli kapaklı yaşanan olayları görünmez kılarak değil, sevgi, destek ve dayanışmayla birbirine değer vererek yapılabilir. İşte bizim yapmaya çalıştığımız tam da bu.

Türkiye'de aynı cinsiyetten kişilerin evliliği zaten mümkün değilken verilen yasa teklifi de nereden çıktı diye insan düşünmeden edemiyor. Seçimlere yönelik yaratılan bu suni gündem aslında başka tehditler içeriyor.

Zaten birçok zorluk yaşayan/yaşatılan, LGBTİ+'lar başta olmak üzere hak ve özgürlüklerin kırıntılarına bile göz dikerek, bunları elimizden almaya yönelik bir tehdit bu! LGBTİ+'lara yönelik suçların önünü açacak bir anlam ve içerik. Toplumsal nefreti kışkırtan, kendi dışındakileri hep "başkası" olarak gören anlayışın, yaygınlaşmasına zemin hazırlayacak.

Bizleri daha da kutuplaştıracak, toplumsal barışın yaralarını arttıracak. İnsanlık onurunu hiçe sayan bu dayatmacı teklife hangi görüşten olursa olsun herkesin "hayır" demesi gerekir. Birlikte yaşamının temellerini sarsan ayrımcı, nefret içerikli bir metin. LGBTİ+'ları haklarda ve onurda eşit yurttaşlar olarak görmemenin sonuçları bunlar. Şimdi hedefte LGBTİ+'lar var, yarın hedefe kimin konacağı bilinemez. Bu metne 'evet' diyenler nelere yol açacaklarını umarım biliyorlardır. İktidarın politik olarak kullanacağını düşünerek bu haksızlıklar karşısında tavır göstermeyenler, kendileri de bu nefret ve saldırıların bir parçası olacaklarını bilmeliler. İster farkında olalım ister olmayalım (ki siyaset yapan, sorumluluk taşıyanların farkında olmama gibi bir seçenekleri yok) bu metnin yaratacağı nefret ve ayrımcılığa 'hayır' demelerini bekliyoruz. Yaratılan suni gündemin parçası olmamalıdır.

Çünkü iktidar her şeyi yok sayarak, kendi dar elbisesini toplumun her kesimine giydirmeye çalışıyor. Biz LGBTİ+ ebeveynleri olarak bizi bu dar biçime sokmaya çalışan dayatmacı, şiddet dolu anlayışı reddediyoruz! Çocuklarımıza ve ailelerimize yönelik tehdidi görüyor ve bununla mücadele etmekten korkmuyoruz! Yarın kendi çocukları ya da yakınları LGBTİ+'yım dediğinde bu şiddetin, nefretin parçası olduğunda değil şimdi, anlamanın zamanı. Daha fazla acı yaşanmaması için buna dur demek bütün toplumsal kesimlerin sorumluluğu. Nefret ve ayrımcılığa karşı durarak dayanışmak, toplumsal barışı yükselten en önemli değer. Hepimizin toplumsal barışa ihtiyacı var!

Kısıkkaya

Mahmut Emin Avcı

Kısıkkaya 1960 yıllarda ilk ve ortaokul sıralarındayken arkadaşlarımla dört mevsim suyla buluştuğum, yüzdüğüm, balık tuttuğum yerdir. O yıllarda ırmak boyunca gelen toprak ve bitki karışımı kokuyu, sonraki yıllarda hiçbir yerde alamadım. O güzelim doğaya ve kokuya hasret kaldım. Sıcak havalarda serinlediğimiz, soğuk havalardaysa akarsu kıyısında çalı çırpı toplayıp ateşin etrafında ısındığımız, suyunda çimdiğimiz yerdi Kısıkkaya... (*)

Betonarme evlerin olmadığı Ekizarası'nda, bağ bahçe sahiplerinin kerpiçten evleri vardı. Bu arazilerde çokça kaynak sularına rastlardık. Bazen kaynak sularının üstünde, hayvanların bıraktığı dışkının karıştığı toprakta çıplak yatarak çamur banyosu yapardık. Mahallemizle Kısıkkaya arasındaki mesafe bin, bin beş yüz metreydi.

Yol boyunca çevremizde bulunan bahçelere girip mevsiminde yetişen meyvelerden de almayı da ihmal etmezdik. Bahçe sahiplerinin kimi, çocukları kovalarken kimileri de "çocuklar dalını kırmadan alın" derlerdi. Maalesef anılarda kalan sadece bunlar olmadı.

"Biter Kırşehir'in gülleri biter efendim

Şakiyip dalında bülbüller öter

....."

"Bahçe duvarından aştım

Sarmaşık güllere dolaştım.

....."

Kırşehir'de yetişen gül bahçeleri nedeni ile "Gülşehri" olarak da anılırdı. Türkülerde belirtilen sarmaşık güllerin sardığı bahçe duvarları da kalmadı.

Her yer beton konutlar ve asfaltla işgal edildi, doğa katledildi. Hem de kısa bir zaman içinde, göz açıp kapayıncaya kadar...

Ekizarası ve çevresi, Özbağ'dan Güzler köyüne, 1970'li yıllara kadar kavak ağaçları, bağ, bahçeyken sonraki yıllarda konut alanlarına dönüştürülerek beton ve asfaltla kaplandı. Onca ağaç, bitki örtüsü ve irili ufaklı hayvanlar yok edildi. Hala konutlaşma devam ederken inşa edilen birçok konutun temelinde de su çıkmaktadır. Kılıçözü'nü besleyen ve yer altından çıkan kaynak suları çekilerek, akarsu kurutulmuştur.

Çocukluk ve gençlik yıllarım, doğduğum yer Kırşehir'de geçti. Siz değerli okurlara

aktaracağım hikâye de 1967-68 yıllarına rastlar. Tam olarak tarih veremeyeceğim ama aylardan Mart ayı, soğuk havanın hala etkisini gösterdiği öğle öncesi bir gündü...

Ortaokul ve mahalleden arkadaşlarımla Kısıkkaya'da çimmeye ve balık tutmaya gitmiştik. Cumhuriyet İlkokulu arkasında buluştuk. Bağ, bahçelerden geçerek Kısıkkaya'ya gittik.

Ekizarası'nda, ırmak yatağının kıyısında, asıl balık avcıları olan Ali ve ekibinin orada olmasını umuyorduk. Balıkların yuvalandığı inlere Ali ile arkadaşları ellerini sokup tuttukları balıkları kıyıya atıyorlardı. Bu şekilde balık tutmayı beceremediğimden kıyıya atılan balıkları sepete koyma görevini de ben üstlenirdim. Ali öyle uslanmazdı ki, birçok tehlike atlatmasına rağmen bildiğinden şaşmazdı. Bir keresinde suyun boyu aşan bir yerinde dibe dalmış ve su yüzüne çıkmak üzereyken ayağı dipte bir ağacın köklerine takılmıştı. Çabalarına rağmen ayağını sıkıştığı yerden çıkaramamış, epey su yuttuktan sonra tüm gücünü vererek bir şekilde kurtulmuştu.

Ali, benden 17 ay küçük, daha yapılı, atak, zeki ve gözü pek biriydi. Kimi ona "Deli Oğlan" derdi. Deli lakabı fevriliği ve kavgada çok az kişide olan cesaretindendi. Balık avcılığında da Ali'nin üstüne yoktu. Diğer arkadaşlarının uzun uğraşları sonucu tuttuğu balıktan daha fazlasını tek başına tutardı.

Ali ve arkadaşları, ırmağın sığ yerinde, ırmak yatağının dibine oturup ayaklarını iki yana açar, boşluk bırakmayacak şekilde birleştirirlerdi. Sonra ellerini balık inlerine sokarak dipten kaçmaya çalışan balıkları bacalarının altında sıkıştırır, tuttukları gibi kıyıya atarlardı. Bir keresinde ben de onlarla birlikte balık tutmak için yerimi almıştım. Ali tam inlerden balıkları alıyordu ki bacalarımda gezen yengeçten korktum ve sıçrayıp sudan çıktım. Balıkları kaçırdığım için de Ali beni bir daha ekibine almadı. Doğrusu ben de pek gönüllü değildim...

Arkadaşlar ırmağa girdiler. Hava soğuk, esen rüzgâr ağaç dallarını sallıyor. Güneş ancak kendini ısıtıyordu. Bebekliğimde çok hastalık geçirmişim, ırmağın soğuk suyuna ancak yaz aylarında girebiliyordum. Onlar ırmaktan çıkmadan ateş yakma görevi bana aitti. Çalı çırpıyı ateş yakacağım yere götürüp biriktirdim. Fakat ne çakmağım ne de kibritim vardı. Arkadaşların ağaca asılı elbiselerini de yokladım ama bulamadım. Irmağın karşı kıyısında bizden yaşça daha küçük bir çocuk bana nispet yapar gibi elinde kibritle oynuyordu. Ufaklık kibriti almak için

gösterdiğim tüm sempatik davranışlarıma ve yalvarmalarına kayıtsızdı. Kav kibritin 100 adedinin 5 kuruş olduğunu hatırlıyorum. 50 kuruşa kadar para teklifim bile işe yaramamıştı.

İşte tam bu sırada Ali geldi...

Neden çalı çırpıyı tutuşturmadığımı sordu, ateşimin olmadığını ve karşıdaki çocukla da anlaşamadığımı anlattım. Ali, çocuğu şöyle bir süzdükten sonra "O kibriti çabuk at buraya!" dedi ve çocuk hiç tereddüt etmeden kibriti verdi. 50 kuruş teklifime rağmen bana vermediği kibriti Ali'ye bedava vermiş oldu.

Öğle saatini biraz geçmişti. Çalı çırpıyı tutuşturup ateşi yakana kadar Ali soyundu, kıyıya birkaç balık attı ve arkadaşlarla birlikte ateşin etrafında yerini aldı. Bir taraftan ateşin etrafında ısınırken bir taraftan da pişen balıklarla birlikte evden getirdiğimiz diğer katıklı ekmekleri yemeye koyulduk. Yanımıza Ali'nin tanıdığı biri geldi, soframıza davet ettik. Sohbet sırasında, evden aldığımız katıkların yanı sıra yol üzerinde Kendiriler, Halide Teyze ve başka bahçelere dalarak yolduğumuz meyvelerden bahsettik. Ağaçlara çıkmadan meyvelere ulaşabiliyorduk. Sırık Celal dallara rahat ulaşabildiği halde ağaçların tepesine kadar çıkardı. Hareketleri ağırdı. Bahçe sahipleri peşimize düşüp kovaladığında ağacın tepesinden bir çuval gibi kendini aşağıya bırakırdı. Celal ağaç tepesinde fark edilmediyse, bahçe sahibi gittikten sonra bir yılan gibi kayarak ağaçtan iner ve ağır adımlarla yürürdü. Yakalanınca da bahçe sahibinden dayak yer, gelirdi. Buna rağmen gık demezdi. Büyüklerimiz derdi ki: Bebekken hastalanmış da yaşlı bir insanın kanını vermişler. Ondan bu kadar ağır hareket ediyor...

Kısıkkaya'dan Özbağ'a ırmak boyunca yürürken yaşadıklarımızı da konuşuyorduk. Irmak kıyısı keçi yolunun bir kesiminde bağ sahiplerinden birinin çalılarla yaptığı çit ile yolu kapattığından da söz ettik. Diğer bağ sahipleri yürüyüş yolunu kapatmazken, burada yolumuz kesiliyordu. Yine de çitten atlayarak karşıya geçip yürümeye devam ederdik.

Yolumuzun çitle kapatılan bu bölümüne "Yasak Bağ" adını koymuştum. Arkadaşlarla söz konusu ettiğim, "yasak bağ" ile ilgili daha sonraki anım yaşamıma bir başka tat bırakmıştı.

Irmak, özellikle ilkbahar sonu ve yaz aylarında kuşların, börtü-böceklerin, suyun ve hafif esintinin çıkardığı seslerle birlikte, enstrümantal müzik gibi geliyordu bana...

AGORA

İşte böyle bir günde ırmakta akıntıya karşı bazen yüzerek bazen de yürüyerek doğanın manzarası, havası ve sesleri eşliğinde ilerlerken az ileride yüzen birini gördüm...

Yasak Bağın bulunduğu yerde bir kız yüzüyordu. Elbiselerim elimde usulca ırmaktan çıktım. Bir ağaç gövdesine gizlenerek kızı izledim. Beyaz tenli, karakaşlı, badem gözlüydü, yüzüne yakışan bir burnu vardı. Küçük ama dolgun memelerinin uçları sivriydi, atletik yapılı biriydi. Çırlıçıplaktı. Göz göze geldik, hiç istifini bozmadan yüzmeye devam etti. Bana baktı da beni görmedi mi, yoksa gördü de umursamadı mı anlayamadım. Yaşlı bir kadının çağırmasıyla sudan çıktığı gibi elbiselerini topladı ve uzaklaştı.

Kız hiç aklımdan çıkmıyordu. Birkaç gün sonra tekrar oraya gittim. Kimseler yoktu. Gözlerim kızı ararken ırmağın karşı tarafında, otların üstünde halkaya bağlı anahtarlar gördüm. Hemen soyunup ırmaktan karşıya geçtim. Anahtarlığı alırken bağın içinden kadın sesleri işittim. Seslerden biri o günkü yaşlı kadının sesiydi. Diğeri ise daha genç bir sestiydi. Irmakta yüzen kızın sesi olmalı diye düşündüm. Heyecanlanıp karşı tarafa geri döndüm. Ama anahtarları ırmağa düşürmüştüm. Çabucak elbiselerimi giyerken kızın ırmak kıyısına geldiğini fark ettim. Kız bana çimen üstündeki anahtarları sorunca, bir çocuğun anahtarları suya atıp kaçtığı yalanını söyledim. Beni umursamamaya soyunup suya atladı, dibe dalıp kısa bir aramadan sonra anahtarları buldu. Sonra gözlerimin içine bakıp, "sen geçen gün şu ağacın arkasına saklanan çocuk değil misin" dedi. Vay anasını beni fark etmiş, içim titredi. Bir hoş oldum. Heyecandan bir şey demeden ve arkama bakmadan oradan uzaklaştım.

Lisede yaz tatillerinde babamın halı-mobilya dükkânında çalışırdım. Dükkânın kapalı olduğu Pazar günleri arkadaşlarla bazen Kılıçözü Irmağında çimer, olta ile balık tutardık. Bazıları ise balık avlamak için dinamit kullanıyorlardı. Bir defasında ırmakta yüzerken daha kuzeyimizde atılan dinamitlerle sersemleyen balıklar suyun akıntısıyla yüzdüğümüz yere kadar gelmişlerdi. Irmağın siğ yerinde kıyıya vuran balıkları toplamak için çıplak ayakla dipteki taşlara basıp, koşmam sonucu tabanlarım şişmişti de günlerce evde yatmıştım. Arkadaşlarımızla böyle balık tutmayı onaylamıyorduk. Onlar işin ticaretindeydiler. Biz ise sadece ihtiyacımız kadarını tutuyorduk.

Lise birinci sınıfta bir Pazar günü arkadaşlarla Kısıkkaya da buluşacaktık. Kırşehir Stadyumu yanı Kılıçözü köprüsünden geçerek kuzeye Kısıkkaya'ya doğru yürürken önümde Pazar alışverişinden dönen bağ sakinlerinden yaşlı bir kadınla yanındaki kız elleri alışveriş eşyalarıyla dolu yürüyorlardı. Yanlarından geçerken yaşlı kadına "teyze yardım edeyim mi?" dedim. Yaşlı kadın hiç duraksamadan ellerindeki yükü bana verdi. O dönemlerde yaşlı ve güçsüzlerin yükünü taşımaya gençler kendilerine görev edinmişlerdi. Kadınların

alışveriş torbalarını evlerine kadar taşıdım.

Yasak bağdaydım. Meğer yardım ettiğim, kişiler ırmaktaki yüzen kız ve ninesi...

Yol boyu nine hiç durmadan konuşuyordu. Torununun ebeveynlerinin Almanya'da olduğunu, yalnız yaşadıklarını ve kadın başına işlerin içinden çıkmaya çalıştıklarını, ben ise başım aşağıda onlara hiç bakmadan yürüyordum.

Nine mırıldanarak, "kodu gitti, kodu gitti" diyordu. Anlamsız bakışlarına gözlerini dikerek: "herifim, hastalandı da yıllarca baktım. Yatağına kadar yemeğini suyunu getirir yedirir içirirdim. Çok iyi baktım. Altını üstünü yıkar temizlerdim. Beni öylece yapayalnız kodu gitti... Torunum bu kız yol arkadaşım oldu."

Bağ evlerine kadar taşıdığım torbaları yaşlı kadının tandırılıkta işaret ettiği yere bıraktım. Tandırılıkta yufka, küplerde turşular, pekmezler, çömlükte peynir, kuru erzaklar ve tavanda hevenk üzüm, gözlerim gıdalarda gezinirken kızla burun buruna geldiğimi fark ettim. Ninesi başka oda da meşgul iken kız basbayağı dudaklarımdan öpmek üzere yaklaşmaz mı? Ama öylece kaldı, öpmedi. Vücudumu her yerini saran bir titreme ile birlikte ter bastı. Kız bu kadar yaklaşıncaya öpmek bana düştü diye düşündüm. Kızın dudaklarından öpmek üzere uzandım ve öptüm. O sırada nine içeri girdi. Oradan hemen vedalaşarak çıktım.

Hafif bir esinti ayaklarımı yerden kesti yol üzerinde yürümüyor, sanki uçuyordum. İçimde coşku seli arkadaşlarımla beklediği yere doğru gidiyorum. Arkamda bıraktığım kız durduğu yerden beni izliyor hissine kapılıyorum. Ensemde bir gidişme aşk mı? Neler oluyor bana. Benim beşik kertmem var. Her seferinde annem bunu bana hatırlatır "sakın el kızlarına bakmayasın. Senin beşik kertmen var" diye uyarıda bulunurdu. Kızlara karşı tutukluğum bundan mıydı ne? Bilemiyorum.

Yol boyu yürürken kendi halime gülüyordum. Çünkü gözlerim kapalı kızı dudaklarından değil, burnundan öpmüştüm.

Aradan yıllar geçti. Mahalle sokaklarında arkadaşlarla yürürken yanından geçtiğimiz binanın balkonlarından birinde bir kızın bize doğru el salladığını gördüm. Dikkatlice baktım. Evet, Ekizarası'nda, Yasak Bağı'ndaki kız... Birden aynı heyecanı ve duyguları yaşadım, ama ne el sallamaya yeltendim ne de konuşma cesaretini gösterebildim.

Öylece anılarımda

bir sayfa olarak kaldı.

Kim bilir?

Kısıkkaya'da yaşanan daha ne hikâyeler vardır...

(*) Kırşehir merkezinin ortasından Kılıçözü ırmağı geçer. Kılıçözü Irmağı 30 kilometre uzunluğunda Çuğun Baraj gölü ve Güzler arasında uzanır.

Kılıçözü, İshocacı köyünün yanındaki dağdan doğar. Çiftlik Mehmet Ağa köyünün yanından, Karahıdır Kasabasının alt tarafından Çuğun köyü ve Özbağ'dan geçerek Kırşehir'e ulaşır. (Çuğun barajı yapım yılı 1970)

Şehir merkezi içinde kalan kısma halk arasında Ekizarası adı verilir. 10 Temmuz 1994 tarihinde kaybettiğimiz değerli Şair Şemsi Yastıman'ın;

Görür mola bu fakirin gözleri

Delice Çay'ını, berrak özleri

Kısıkkaya serinletir bizleri

Neyleyim denizi, ırmak istiyom.

Memleket Hasreti şiirinin dörtlüğünde belirttiği "Kısıkkaya" Ekizarası'nda iki büyük kayanın akarsuyun akıntı yönünde daraltarak oluşturduğu göle verilen isimdir. İlk, orta derece okul çağlarında çocukların sıklıkla gidip, yüzdüğü (çimdiği) yer...

Kaynak: Kırşehir Valiliği-Kırşehir SORUN Gazetesi

5 SANATÇI SERGİ
6 Ocak - 4 Şubat 2023
6 January - 4 February 2023
Cankaya BELEDİYESİ

AHU AKKAN ŞÜKRÜ ASLAN NADİR BAYLAN MURAT FIRAT HİKMETİ TABİVEÇİ

Cankaya Belediyesi Doğan Topalın Çağdaş Sanatlar Merkezi John F. Kennedy Caddesi No: 4 Kavaklıdere / Ankara
Cankaya Municipality Doğan Topalın Contemporary Arts Center Kennedy St. No:4 Kavaklıdere / Ankara

GAZETE SOLFASOL'E KATILIN!

Gazete Solfasol'de içeriği, iş bölümünü ve yeni fikirleri **her çarşamba akşamı** yaptığımız toplantılarda ve ana haberleşme kanalımız olan e-posta grubumuzda ele alıyoruz. Aramıza katılmak isterseniz bilgi@gazetesolfasol.com adresine bir e-posta göndermeniz yeterli.

SOLFASOL'DE YER ALIN!

Gazete Solfasol ayrımcılık, nefret ve şiddet içermediği sürece her türlü katkıya açık. Yayımlanmasını istediğiniz yazılı ve görsel katkılarınızı her ayın 25'ine kadar icerik@gazetesolfasol.com adresine gönderebilirsiniz.

GAZETE SOLFASOL'Ü DESTEKLEYİN!

Altı abonelik çeşidinden size uygun olanı seçerek aboneliğinizi başlatabilirsiniz veya yenileyebilirsiniz.

Dijital Abonelik

400TL

Solfasol'ünüz her ay elektronik posta kutunuzda

iyzi.link/AFY2iA

Normal Abonelik

500TL

Solfasol'ünüz her ay adresinize posta yoluyla ulaştırılır

iyzi.link/AFY2Ww

Destekçi

1000TL

Destekçi olun ve Ankara gezilerimizde misafirimiz olun

iyzi.link/AFY2eQ

Yurtdışı Abonelik

1500TL

Uzaktayım demeyin, Solfasol dünyanın her yerine ulaşıyor!

iyzi.link/AFY2gw

Çifte Destekçi

2000TL

Solfasol'e verdiğiniz çifte destekle bizi çok mutlu edin!

iyzi.link/AFx3Bw

Yaşasın Solfasol!

4000TL

Cömert desteğinizle mutluluktan gözlerimizi yaşartın!

iyzi.link/AFx3Gw

KREDİ KARTI

Online ödeme platformu iyzi.co üzerinden abone olabilirsiniz. Yukarıdaki QR kodları kullanılabilir veya abonelik sayfamızda linklerini bulabilirsiniz.

solfasol.tv/abonelik

PATREON

Patreon Solfasol'a aylık düzenli destek verebileceğiniz online bir kitlesel fonlama platformudur. Belirleyeceğiniz miktar, kredi kartınızdan her ay otomatik olarak çekilerek Solfasol'a aktarılır.

patreon.com/solfasol

BANKA HAVALESİ/EFT

Abone olmak için aşağıdaki hesap numarasına ödeme yaptıktan sonra adınızı, açık adresinizi, e-posta adresinizi ve telefon numaranızı abone@gazetesolfasol.com adresine veya **0 536 9566426** nolu telefona SMS ile gönderin veya websitemizdeki abonelik formunu doldurun.

Abonelik Ödemesi için Banka Hesap Bilgileri
TÜRKİYE İŞ BANKASI - KÜÇÜKESAT ŞUBESİ
IBAN TR83 0006 4000 0014 2080 7867 87
Hesap Sahibi: Mehmet Onur Yılmaz SOLFASOL

SOLFASOL

Ankara'nın Gayriresmi Gazetesi

Kasım-Aralık 2022

118. Sayı

Ayda bir yayımlanır

Sahibi ve Sorumlu Yazı İşleri Müdürü

Mehmet Onur Yılmaz

Editörler Alanur Çavlin, Zişan Kürüm

Keçi Solfasol Çizimi Aydan Çelik

Sayfa Düzenleme Lindanihan

Gazete Sekreteri Nihan Çolak
nihan.colak@gazetesolfasol.com

Bu Sayıyı Yayına Hazırlayanlar

Akın Atauz, Alanur Çavlin,

Alisa Candan Karsu, Alper Fidaner,

Aydan Çelik, Ayhan Çelik, Ayşegül Çelik,

Atilla Dirim, Ceren İskit, Deniz Gümüşel, Elif

Gamze Bozo, Enver Arcak, Faruk Soydemir,

Hadi Sinan İskit, Kaan Can Bircan,

Lindanihan, M. Bülent Varlık, Mahmut

Emin Avcı, Mehmet C. Peker, Mehmet

Onur Yılmaz, Mehmet Tunçer, Necati Yalçın,

Nesrin Kaygusuz Kalaycıoğlu, Nedime

Erdoğan, Onur Mat, Oya Özgün Özder,

Sacit Yörüker, Savaş Sönmez, Sencer Başat,

Sinem K. Baş, Veli Saçılık, Yıldız Tar,

Zeynep Ö. Yılmaz, Zişan Kürüm.

Yayın İdare Merkezi

Büklüm Sokak No: 44/4
06680 Kavaklıdere / Ankara

Tel-Faks 0 (312) 437 76 41

İrtibat Tel 0 (533) 426 89 20, 0 (536) 956 64 26

Bilgi-Katılım bilgi@gazetesolfasol.com

Yazı-Haber icerik@gazetesolfasol.com

Abonelik abone@gazetesolfasol.com

Basım Yeri

Şen Matbaa

Özveren Sokak 25/B Demirtepe / Ankara

Tel 0 (312) 229 64 54 **Fax** 0 (312) 229 64 54

E-Mail senmatbaa@gmail.com

www.senmatbaa.com

Basım Tarihi 10.01.2023

ISSN 1301-8655

Yerel Süreli Yayın

3.000 adet basılmıştır.

SOLFASOL'DE ŞEFFAFLIK

DÖNEM Ekim-Kasım 2022

Solfasol, Ankaralılarla buluştuğu ilk günden beri ana gelir kaynağı abonelerinin desteği olan, kâr amacı gütmeyen bir gazete. Mali şeffaflık ve hesap verebilirliği önemsiyor, bütün sivil oluşumlar ve basın-yayın kuruluşlarının bu ilkeleri benimsemesi için öncü olmayı umuyoruz.

GENEL BİLGİLER (30.11.2022 itibarıyla)

Toplam abone sayısı: 1.191
Toplam kurumsal abone sayısı: 67

DÖNEMSEL BİLGİLER (01.10.2022- 30.11.2022)

Abonelik yenileme sayısı: 59
Yeni abone sayısı: 9
Kurumsal abonelik yenileme sayısı: 0
Yeni kurumsal abone sayısı: 3

GELİRLER (01.10.2022- 30.11.2022)

Yeni abone ve yenileme, patreon: 29.427,71TL
T-shirt, gazete satışı, gezi v.b: 762,50 TL
İlan, reklam: 0 TL

GELİRLER TOPLAMI: 30.190,21 TL

GİDERLER (01.10.2022- 30.11.2022)

Matbaa Gideri: 14.868,00 TL
Postalama Gideri: 400,40 TL
Kira ve Ofis Giderler: 4.690,00 TL
İdari ve Editoryal Giderler: 7.600 TL
Resmi Giderler: 700 TL
GİDERLER TOPLAMI: 28.258,40 TL

TOPLAM ALACAKLAR (30.11.2022 itibarıyla)

171.147,43 TL

BORÇLAR (30.11.2022 itibarıyla)

Matbaaya Borç: 23.236,00 TL
Kişilere Borçlar: 158.876,31 TL
Diğer Borçlar (vergi, muhasebe, kira vb.): 18.127,25 TL
BORÇLAR TOPLAMI: 200.239,56 TL

TAKİPTE
KALIN!

Web
solfasol.tv

YouTube
[Solfasol TV](https://www.youtube.com/SolfasolTV)

Instagram
[solfasol_gazetesi](https://www.instagram.com/solfasol_gazetesi)

Twitter / Facebook / Google
[Gazetesolfasol](https://www.gazetesolfasol.com)

